Actieplan Dakloosheid regio Assen

Programma Sociale stad Assen
Projectgroep Actieplan Dakloosheid regio Assen
Opstellers: Saskia Slats en Grietina Schokker – de Vries
22 september 2025

Inhoud

Samenvatting 4
Samenvatting in begrijpelijke taal....6
Inleiding....7
Visie regio Assen....8
Huidige situatie....9
Maatschappelijke opvangvoorzieningen regio Assen 9
Huidig gebruik van opvangvoorzieningen....10
Overige voorzieningen regio Assen....10
Netwerkorganisaties....10
Herhuisvesting opvanglocaties Assen....12
Proces Regionaal Actieplan daklоosheid....12
Aanpak....14
Actielijn 1: Versterken bestaanszekerheid....14
Wat doen we als regio Assen al?....14
Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 1?....15
Actielijn 2: Voorkomen van daklоosheid....16
Wat doen we als regio Assen al?....16
Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 2?....17
Actielijn 3: Wonen Eerst....19
Wat is Wonen Eerst?....19
Wat doen we als regio Assen al?....19
Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 3?....19
Actielijn 4: Integraal werken in de uitvoering....22
Wat doen we als regio Assen al?....22
Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 4?....22
Actielijn 5: Geen beleid zonder ervaringskennis....24
Wat doen we als regio Assen al?....24
Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 5?....24
Actielijn 6: Inclusieve aanpak....25
Wat doen we als regio Assen al?....25
Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 6?....25
Overige acties....26
Monitoring daklоosheid....26
Ethos-telling dak- en thuisloosheid....26
Inrichting maatschappelijke opvang....27
Terugdringen daklоosheid en landelijke ontwikkelingen....28
Totaaloverzicht acties....29
Begroting en dekking....32
Inleiding....32
Begroting....32
Dekking....33
Begrippenlijst....35
Bijlage 1: Nationaal Actieplan Daklоosheid....36
Bijlage 2: Startdocument....39
Bijlage 3: Onderzoek Breuer&Intraval....40
Bijlage 4: Koersbijeenkomst gemeente Assen....41

Bijlage 5: Inzichten van Stakeholders 42
Leger des Heils 42
WerkPro 42
GGZ 43
VNN 43
GGD/ OGGZ activiteiten 44
Woonservice 45
Cosis 45
Domesta 46
Actium 47

Samenvatting

In de *Verklaring van Lissabon* (juni 2021) en het *Nationaal Actieplan Dakloosheid* (november 2022) zijn de Europese en nationale ambitie om uiterlijk in 2030 geen dakloosheid meer te hebben verankerd. Onze regio sluit zich aan bij deze ambitie. In oktober 2024 is het *'Startdocument van Opvang naar Wonen, regio Assen'* vastgesteld door centrumgemeente Assen en de acht regiogemeenten, waarin de transitie van opvang naar wonen centraal staat. Op basis hiervan is door middel van een samenwerking van centrumgemeente Assen, de acht regiogemeenten, ketenpartners, ervaringsdeskundigen en de gemeenteraad van Assen, een gezamenlijk Actieplan voor de regio Assen ontwikkeld.

Visie en doelstelling

De kern van onze aanpak is de transitie van het opvangen van dak- en thuislozen naar het duurzaam huisvesten van inwoners. We streven ernaar dat alle inwoners in onze regio beschikken over een stabiele woonplek of actief worden begeleid naar een zo thuis mogelijke oplossing. Dit vraagt om een integrale werkwijze waarin professionals snel kunnen schakelen en samenwerken over domeinen heen. Ervaringskennis speelt hierbij een centrale rol: beleid en uitvoering worden mede vormgegeven door mensen die zelf dakloosheid hebben ervaren.

Actielijnen

1. **Versterken van bestaanszekerheid**

Centrumgemeente Assen en regiogemeenten zetten in op vroegsignalering van inwoners met zorgverzekeringsschulden via het CAK en beoordelen de werkafspraken met woningcorporaties over huurachterstanden om passende ondersteuning te bieden.

2. **Voorkomen van dakloosheid**

Er wordt ingezet op outreachend werken, communicatiemiddelen worden verbeterd en er wordt bewust gekozen voor vroeginterventie als vervolg op vroegsignalering. Ten slotte sluiten we regionaal aan bij de Werkagenda Gezonde Marke om preventie structureel te verankeren.

3. **Wonen Eerst**

De twee opvanglocaties in Assen worden geherhuisvest met daarbij als ambitie om van opvang naar wonen te gaan. Tegelijkertijd wordt er een plan van aanpak voor de implementatie van het 'Wonen Eerst'-principe ontwikkeld, waarbij huisvesting het startpunt is van herstel en begeleiding.

4. **Integraal werken in de uitvoering**

De samenwerking met ketenpartners wordt versterkt, bestaande werkafspraken worden geëvalueerd en er wordt aangesloten bij het toekomstperspectiefplan uit de Hervormingsagenda Jeugd. Uitgangspunt blijft dat mensen, mits passend, uitstromen naar de gemeente van herkomst.

5. **Geen beleid zonder ervaringskennis**

Regio Assen zet in op een structurele en gelijkwaardige samenwerking met ervaringsdeskundigen bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid, en onderzoeken of dit regionaal georganiseerd kan worden.

6. **Inclusieve aanpak**

Gemeenten blijven in gesprek met zorgaanbieders over wat nodig is om jongeren, LHBTIQ+ en EU-burgers passend te ondersteunen. Hierbij staat maatwerk centraal.

Terugdringen dakloosheid en landelijke ontwikkelingen

Het terugdringen van dakloosheid wordt bemoeilijkt door landelijke en lokale knelpunten zoals woningtekort, personeelstekorten en druk op de zorg. Toch blijft de regio Assen inzetten op Wonen Eerst, preventie en samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties.

Overige acties

Naast bovenstaande acties wordt er ingezet op betere monitoring van dak- en thuisloosheid. Waarbij een ETHOS-telling in 2027 een goed overzicht zal geven over de 7 doelgroepen van dak- en thuisloosheid. Ook wordt de maatschappelijke opvang aanbesteed in plaats van gesubsidieerd, om zo meer grip te krijgen op kwaliteit en resultaten.

Financiering

De uitvoering van het Actieplan Dakloosheid regio Assen brengt kosten met zich mee; hierover zijn gesprekken gaande om deze eerlijk te verdelen over de regiogemeenten. Ten slotte wordt het Actieplan Dakloosheid Regio Assen ondersteund door een totaaltabel waarin alle acties, de planning en de begroting overzichtelijk zijn weergegeven.

Samenvatting in begrijpelijke taal

Europa wil dat er in 2030 geen daklоosheid meer is. Onze regio doet mee aan deze ambitie. We willen mensen niet alleen opvangen, maar echt huisvesten. Iedereen moet een veilige plek hebben om te wonen. Daarvoor werken gemeenten, hulpverleners en mensen met ervaring samen.

Wat gaan we doen?

1. **Vroeg helpen bij geldproblemen**

We zoeken mensen met betalingsproblemen bij zorg of huur op. Zo kunnen we op tijd hulp bieden en erger voorkomen.

2. **Dakloosheid voorkomen**

We gaan mensen actief opzoeken en beter informeren. We werken samen aan gezonde wijken en snelle hulp.

3. **Wonen eerst**

Opvanglocaties worden gecombineerd met woningen met begeleiding. Wonen is het begin van herstel en een nieuw leven.

4. **Beter samenwerken**

We maken duidelijke afspraken met hulpverleners. Mensen keren terug naar hun eigen gemeente als dat kan.

5. **Leren van ervaring**

Mensen die dakloos zijn geweest denken mee over beleid. We kijken of dit ook regionaal kan worden geregeld.

6. **Iedereen telt mee**

We kijken wat jongeren, LHBTIQ+ en EU-burgers nodig hebben. We bieden hulp die past bij hun situatie.

Wat maakt het lastig?

Er zijn te weinig betaalbare woningen. Er is een tekort aan zorgpersoneel. Toch blijven we werken aan oplossingen met goede samenwerking.

Extra acties

- We gaan beter bijhouden hoeveel mensen dakloos zijn.
- In 2027 doen we een grote telling.
- We kopen opvang in om kwaliteit beter te kunnen volgen.

Kosten

Gemeenten verdelen de kosten eerlijk.
Alle acties staan overzichtelijk in één planning.

Inleiding

Dakloosheid vormt een urgent maatschappelijk vraagstuk dat vraagt om een structurele en gezamenlijke aanpak. De groep mensen die dakloos is, is divers en verandert in samenstelling. Naast mensen met psychische kwetsbaarheden of verslavingsproblematiek, groeit het aantal zogenoemde economische daklozen: mensen die door verlies van werk, relatiebreuk of het tekort aan betaalbare woonruimte geen vaste verblijfplaats meer hebben. Ondanks deze uiteenlopende achtergronden worden dakloze mensen vaak geconfronteerd met stigma's, zoals het beeld dat ze zelf verantwoordelijk zouden zijn voor hun situatie. Dit belemmert niet alleen hun herstel, maar ook hun toegang tot passende hulp en huisvesting.

De regio sluit zich aan bij de Europese en nationale ambitie om uiterlijk in 2030 dakloosheid uit te bannen. Deze ambitie is verankerd in het *Verdrag van Lissabon* (2021) en het *Nationaal Actieplan Dakloosheid* (2022)[1], waarin zes actielijnen zijn geformuleerd die richting geven aan de noodzakelijke transitie: van tijdelijke opvang naar duurzaam wonen.

In oktober 2024 is het startdocument *'Van Opvang naar Wonen'*[2] vastgesteld door centrumgemeente Assen en de acht regiogemeenten: Hoogeveen, De Wolden, Meppel, Westerveld, Midden-Drenthe, Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo. Dit document vormt de basis voor het Regionale Actieplan dat nu voorligt. Het plan is tot stand gekomen in samenwerking met ketenpartners, ervaringsdeskundigen, beleidsadviseurs en de gemeenteraad van Assen en weerspiegelt een gedeelde visie op een mensgerichte en toekomstbestendige aanpak van dakloosheid.

Het Actieplan richt zich op het realiseren van stabiele woonplekken voor inwoners in kwetsbare posities. De gekozen werkwijze is integraal en domeinoverstijgend, waarbij samenwerking tussen professionals en organisaties centraal staat. Ervaringskennis speelt hierin een sleutelrol: mensen die zelf dakloosheid hebben meegemaakt, zijn actief betrokken bij het vormgeven van beleid en uitvoering. Met dit Actieplan wordt een stap gezet richting een inclusieve regio waarin niemand tussen wal en schip valt. De komende jaren worden concrete acties uitgevoerd om dakloosheid duurzaam te voorkomen en op te lossen.

[1] Een korte samenvatting van het Nationaal Actieplan Dakloosheid is in bijlage 1 bijgevoegd.
[2] het startdocument 'Van Opvang naar Wonen' kan nagelezen worden in bijlage 2.

Visie regio Assen

In onze regio streven we naar een samenleving waarin niemand dak- of thuisloos hoeft te zijn. Ieder mens heeft recht op een passende en betaalbare woonplek en indien nodig passende ondersteuning. Dakloosheid is niet alleen een individueel probleem, maar een maatschappelijke opgave die vraagt om samenwerking, maatwerk en preventie. Onze ambitie: dakloosheid wordt te allen tijde voorkomen.

We streven ernaar dat alle inwoners in onze regio beschikken over een stabiele woonplek of actief worden begeleid naar een zo thuis mogelijke oplossing. Centrumgemeente Assen speelt hierin een centrale rol door het realiseren van passende huisvesting voor dag- en nachtopvang, jongerenopvang, dagbesteding, kortdurende opvang[3] en de vijf containerwoningen. Tegelijkertijd wordt in samenspraak met de regiogemeenten gewerkt aan een dekkend aanbod van maatschappelijke opvangvoorzieningen, verspreid over de hele regio. Elke gemeente voert acties uit zoals die worden afgesproken in dit actieplan en draagt indien nodig zorg voor de borging van preventie in hun beleid. Maatwerk per gemeente is hierin passend. Daarnaast zetten we in op duurzame uitstroom, in de regio bij voorkeur naar de gemeente van herkomst.

Professionals in de uitvoeringspraktijk moeten snel en integraal kunnen handelen. Daarom investeren we in een werkwijze die ruimte biedt voor maatwerk, waarbij ondersteuning aansluit op de unieke situatie van de inwoner. We erkennen dat herstel niet alleen gaat over huisvesting, maar ook over het opnieuw kunnen leven, werken, leren en participeren in de samenleving.

Een belangrijk uitgangspunt in onze aanpak is het inzetten van ervaringskennis. Mensen die zelf dak- of thuisloosheid hebben meegemaakt, beschikken over waardevolle inzichten die bijdragen aan effectiever beleid en betere ondersteuning. We zorgen ervoor dat deze ervaringskennis structureel wordt benut in de hele beleidscyclus, zowel lokaal als regionaal.
Ten slotte willen we door gebruik te maken van data en monitoring gericht kunnen sturen op het voorkomen van dakloosheid, het realiseren van voldoende opvangcapaciteit en het bevorderen van herstel.

Onze visie is toekomstgericht en menswaardig: maatschappelijke opvang is geen eindstation, maar een tijdelijke fase op weg naar herstel en zelfstandigheid.

[3] Vanuit de nachtopvang kunnen mensen doorstromen naar de Kortdurende Opvang. Deze opvang is bedoeld om opname in maatschappelijke opvangvoorzieningen te voorkomen of als nazorg, als de inwoner na verblijf in de maatschappelijke opvang weer zelfstandig gaat wonen. Na zes maanden en indien mogelijk eerder, kan reguliere begeleiding ingezet worden.

Huidige situatie

Maatschappelijke opvangvoorzieningen regio Assen

Maatschappelijke opvang is een vangnetvoorziening die gericht is op het bieden van onderdak, begeleiding en ondersteuning aan mensen die dakloos zijn of dreigen te worden, met als doel herstel, participatie en duurzame uitstroom naar passende huisvesting.
Deze opvang is bedoeld voor mensen die tijdelijk geen toegang hebben tot een veilige en stabiele woonplek. De doelgroep bestaat vaak uit personen met meervoudige problematiek, zoals psychische kwetsbaarheid, verslaving, schulden of sociaal isolement.

Maatschappelijke opvang richt zich op de eerste opvang en biedt stabilisatie en herstel. Na de eerste opvang volgt vaak de volgende stap naar zelfstandigheid. Een vervolgstap kan Beschermd Wonen of andere vormen van ondersteuning, zoals ambulante begeleiding of behandeling, zijn. Vanaf 2020 hebben we in de regio in het kader van *'Een (t)huis, een toekomst, de brede aanpak van dak- en thuisloosheid'* verschillende voorzieningen ontwikkeld. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste voorzieningen in de regio:

	Locatie	Aanbod
1.	Maatschappelijk Opvang Havenkade Assen	• 15 nachtopvangplekken voor volwassenen • 4 nachtopvangplekken voor jongeren • 8 Maatschappelijke Opvangplekken (kortdurende opvang volwassenen) • 5 Skaeve Huse/ containerwoningen • Dagopvang
2.	Maatschappelijke Opvang Maria in Campislaan Assen	• 8 trajectplekken voor jongeren • 4/ 5 Maatschappelijke Opvangplekken (kortdurende opvang volwassenen) • 12/ 13 BW, Wlz, Ifzo plekken
3.	De Lomanlaan Hoogeveen (Interwonen)	• Begeleiding Maatschappelijke Opvang 19 volwassenen
4.	Het Haagje Hoogeveen (Interwonen)	• Begeleiding Maatschappelijke Opvang 10 jongeren
5.	Schutstraat Hoogeveen	• Inloopvoorziening voor dak- en thuislozen
6.	Resedastraat Assen	• 11 studio's voor jongeren (tussenvorm 1,5 jaar)
7.	De Wouden Assen	• 6 wooneenheden, uitstroom (tussenvorm 1,5 jaar)
8.	Noordermaat Assen	• 18 wooneenheden uitstroom GGZ (tussenvorm 1,5 jaar + omklapwoningen)
9.	Van Swinderenhof Assen	• 13 woningen (tussenvorm 1,5 jaar)
10.	GGZ-terrein Assen	• Uitstroom GGZ 12 wooneenheden (tussenvorm 1,5 jaar)

Huidig gebruik van opvangvoorzieningen

In 2024 maakten in totaal 90 unieke personen van 23 jaar en ouder gebruik van de nachtopvang in Assen, met een gemiddeld verblijf van 10 nachten. Hoewel het verblijf gemiddeld kort is, komt een deel van deze groep na een periode van afwezigheid regelmatig terug. Tijdens koude periodes liep het gebruik op tot een piek van 23 personen per nacht. Daarnaast maakten 20 jongeren tot en met 22 jaar gebruik van de nachtopvang, met een gemiddeld verblijf van 64 nachten. Voor de kortdurende jongerenopvang (18–23 jaar) werden 18 jongeren opgevangen, met een gemiddelde verblijfsduur van 15,4 maanden. Deze cijfers tonen aan dat de opvangvoorzieningen intensief worden benut, met name door jongeren die langduriger ondersteuning nodig hebben.

Overige voorzieningen regio Assen

Naast de opvangplekken en de, al dan niet tijdelijke woonplekken, zijn er voorzieningen die mensen naar herstel begeleiden, hun zelforganisatie versterken en participatie in de samenleving mogelijk maken.

In Hoogeveen is er een inloopvoorziening voor dak- en thuislozen. Deze inloopvoorziening is vijf dagen in de week geopend van 10:30 tot 16:30 uur. Zo'n 30 personen bezoeken iedere dag de huiskamer. Mensen kunnen er een briefadres aanvragen, waardoor ook een uitkering aangevraagd kan worden.

Er is een praatcafé om de Nederlandse taal te oefenen, een tweedehands kledingwinkel, een inloopspreekuur schuldpreventie en een creatieve ochtend. Ook worden 2x per week warme maaltijden verstrekt en is er de soepfiets die wekelijks door Hoogeveen fietst.

In Assen is er inloopvoorziening/ dagopvang aan de Havenkade. Ook hier kunnen mensen een briefadres aanvragen en is er een inloopspreekuur. Daarnaast heeft Assen in het centrum ook een inloopvoorziening. De locatie is een veilige plek voor herstel en een plaats voor verbinding en ontmoeting. Bezoekers kunnen er contact met elkaar leggen, een kopje koffiedrinken en met elkaar lunchen.

Verder is er aan de Havenkade een dagbestedingslocatie. Mensen die dak- of thuisloos zijn, maar ook mensen die in een instelling verblijven of een taakstraf uitvoeren kunnen gebruik maken van de activiteiten die er geboden worden, zoals de fietsenwerkplaats en de kringloopwinkel. Er wordt ook dagelijks een warme maaltijd verstrekt aan mensen die deelnemen aan een van de activiteiten.

Netwerkorganisaties

- De Optimaal Leven teams in Hoogeveen, Assen en Midden-Drenthe zijn een goed voorbeeld van een integrale aanpak van de doelgroep met langdurige ernstige psychiatrische aandoeningen (EPA-doelgroep). Optimaal Leven is een samenwerking tussen zorginstellingen, huisartsen, verzekeraars en gemeenten. Met als doel de kwaliteit van leven van mensen met langdurige psychische kwetsbaarheid te vergroten.
- Programma Weer Thuis: Dit is een netwerkorganisatie waarin centrumgemeente Assen en regiogemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties zijn vertegenwoordigd. De uitstroom uit Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en GGZ-medisch verblijf is in deze samenwerking in een convenant geregeld en leidt tot een beschermd thuis: een woning die, in eerste instantie, via een drie-partijenovereenkomst verhuurd wordt.
- Het Advies- en Meldpunt Zorgwekkend Gedrag voor zorgwekkend gedrag is bereikbaar voor inwoners en professionals die signalen hebben van zorgwekkende situaties waarbij ondersteuning en/ of zorg ontbreekt of niet geaccepteerd wordt.

Dit meldpunt wordt gecombineerd met het meldpunt Wet verplichte GGZ. Er wordt triage, advies en consultatie geboden. Daarnaast wordt er bemoeizorg geleverd door SPV verpleegkundigen en OGGZ-partners (VNN, GGZ, GGD, Cosis, politie, woningcorporaties en gemeenten) voor zorgmijders met complexe problematiek op het gebied van psychiatrie, (licht) verstandelijke beperkingen en verslavingsproblematiek.

Herhuisvesting opvanglocaties Assen

De huidige opvanglocaties aan de Havenkade en Maria in Campislaan zijn verouderd en voldoen niet aan de huidige normen voor wonen. Bovendien zal er in het Havenkwartier een nieuwe woonwijk ontwikkeld worden. De bestaande opvangvoorzieningen worden daarom op termijnvervangen.
Met het Leger des Heils en WerkPro, de zorgaanbieders op deze locaties, is gesproken over het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de wijze waarop de leidende principes en actielijnen meegenomen kunnen worden in de plannen voor herhuisvesting. De ambitie, die in het Nationaal Actieplan Dakloosheid genoemd wordt, om toe te werken naar nul dak- en thuislozen in 2030, is hierin meegenomen. Bij de aanpak, actielijn Wonen Eerst, wordt de herhuisvesting verder uitgewerkt.

Proces Regionaal Actieplan dakloosheid

De totstandkoming van het Regionale Actieplan dakloosheid in regio Assen is gebaseerd op een zorgvuldig en stapsgewijs proces, waarin onderzoek, beleidskaders en brede participatie centraal staan.

Onderzoek behoeften cliënten MO/ BW regio Assen
Het proces startte in maart 2024 met een onderzoek door Breuer&Intraval naar de behoeften van cliënten in de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In dit onderzoek zijn diverse methoden ingezet, waaronder interviews met deelnemers.[4] Deze ervaringskennis vormde, in lijn met het Nationaal Actieplan Dakloosheid, een belangrijke basis voor het Actieplan waarin het betrekken van ervaringsdeskundigen in alle fasen van beleid een centrale pijler is.

Startdocument Van Opvang naar wonen regio Assen
Vervolgens hebben centrumgemeente Assen en de regiogemeenten hun gezamenlijke ambitie vastgelegd in het *Startdocument 'Van Opvang naar Wonen'*. Hierin is uitgesproken dat de uitstroom uit de opvang versneld moet worden, met als uitgangspunt dat mensen in de regio in principe terugkeren naar hun gemeente van herkomst. Ook is afgesproken om aan te sluiten bij de landelijke monitor dakloosheid en een eigen regionale monitor te ontwikkelen. Door het gezamenlijk vaststellen van het startdocument is er door de regio draagvlak gecreëerd om aan de slag te gaan met de opgaven uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Samenwerking tussenregiogemeenten is essentieel voor een preventieve aanpak van dakloosheid. Alleen door gezamenlijke inspanningen kunnen de oorzaken van dakloosheid aangepakt worden en dakloosheid voorkomen en teruggedrongen worden.

Preventiescanner
Om inzicht te krijgen in de preventieve aanpak van dakloosheid hebben de negen betrokken gemeenten deelgenomen aan de uitvoering van de *Preventiescanner Dakloosheid*, ontwikkeld door de Preventie Alliantie. Deze scanner biedt een gestructureerde analyse op vier pijlers: bestaanscondities, voorzorg, herstelzorg en inclusief wonen. De uitkomsten van deze analyse hebben concrete aanknopingspunten opgeleverd voor het versterken van beleid en praktijk.

Koersbijeenkomst gemeenteraad Assen
Op 13 maart 2025 is het college van centrumgemeente Assen met de gemeenteraad in gesprek gegaan over de herhuisvesting van de maatschappelijke opvang en de vertaling van de zes landelijke actielijnen naar regionale acties. De gemeenteraad in Assen is erg betrokken bij dit onderwerp vanwege de twee opvanglocaties in Assen. De gemeenteraad heeft hierbij kaders meegegeven die richting geven aan het verdere proces.[5]

[4] In bijlage 3 kan het volledige onderzoek nagelezen worden.
[5] In bijlage 4 wordt verder ingegaan op de kaders van de gemeenteraad van centrumgemeente Assen.

Inzichten van stakeholders

Tot slot hebben we ketenpartners, ervaringsdeskundigen en adviesraden actief betrokken bij het formuleren van de acties. Hun inzichten en ervaringen zijn verzameld en verwerkt in het uiteindelijke Actieplan.[6] Deze gezamenlijke aanpak heeft geleid tot een samenhangend geheel van inhoudelijke en procesmatige acties, afgestemd op zowel de landelijke koers als de regionale context.

[6] In bijlage 5 wordt nader ingegaan op de inzichten van betrokken stakeholders.

Aanpak

Het Nationaal Actieplan Dakloosheid biedt een landelijke koers voor het voorkomen en terugdringen van dakloosheid, opgebouwd rond zes actielijnen. Deze actielijnen vormen een samenhangende aanpak waarin preventie, herstel, inclusie en samenwerking centraal staan. Voor het regionale Actieplan in de regio Assen is ervoor gekozen om deze actielijnen als kapstok te gebruiken om zo de acties logisch en overzichtelijk te structureren. Door aan te sluiten bij de landelijke indeling wordt er gezorgd voor herkenbaarheid, consistentie en een betere aansluiting op monitoring en beleidsontwikkeling op landelijk niveau. De eerste drie actielijnen gaan in op inhoudelijke acties en de laatste drie actielijnen zijn gericht op procesmatige acties. Hierbij hebben de eerste drie actielijnen prioriteit.

Actielijn 1: Versterken bestaanszekerheid

Voldoende inkomsten zijn een randvoorwaarde voor het hebben van een woning. Daarom is financiële bestaanszekerheid een belangrijk onderdeel van huisvesting en het scheiden van wonen en zorg. De inzet voor het bieden van financiële bestaanszekerheid wordt voor een belangrijk deel gevormd door onze inzet op het gebied van inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, re-integratie en participatie.

Wat doen we als regio Assen al?[7]

Inkomen

De gemeenten faciliteren:

- in uitzonderlijke gevallen een noodfonds voor het bekostigen van onverwachte uitgaven van kwetsbare inwoners;
- in uitzonderlijke gevallen ondersteuning bij het krijgen van (toegang tot) subsidies, toeslagen en kortingen;
- voedselbanken, bijvoorbeeld door budget of ruimte beschikbaar te stellen;
- een kind-pakket voor kinderen in gezinnen in armoede;
- voorzien in een tegemoetkoming bij de inrichtingskosten van een nieuwe woonplek.

Schuldenaanpak

Als het gaat om schuldenaanpak faciliteren gemeenten het volgende:

- cursussen of trainingen voor aanleren van vaardigheden met betrekking tot inkomensbeheer en gezond financieel gedrag;
    - een aantal voorbeelden zijn:
        - Er wordt door middel van maatwerk individuele begeleiding geboden in gemeente Noordenveld en Tynaarlo. Daarnaast kan e.e.a. verder worden uitgewerkt n.a.v. financiële weerbaarheid in het kader van Nij Begun.
        - Vaart welzijn biedt in gemeente Assen budgetcursussen aan.
        - Gemeente Aa en Hunze biedt budgetcoaching aan. Ook zij zijn onderdeel van Nij Begun.
- budgetbeheer en zo nodig ondersteuning bij aflossen van schulden;
- het kwijtschelden van bij de gemeente uitstaande betalingsachterstanden en/ of van gemeentelijke belastingen;
- een collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering (CAZ);

[7] *Deze samenvattingen per actielijn zijn gebaseerd op regionale uitkomsten van de preventiescanner; voorzieningen kunnen per gemeente verschillen.*

- schuldhulpverlening en schuldregelingstrajecten;
- het benutten van mogelijkheden die het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) biedt voor een betalingsregeling van (verkeers)boetes, strafbeschikkingen, boetevonnissen en maatregelen in delen te betalen.

Proactieve aanpak van betalingsachterstanden en woononzekerheid

De gemeenten voorzien in:

- afspraken met energiebedrijven, drinkwaterbedrijven, woningverhuurders over de melding en aanpak van betalingsachterstanden;
- afspraken met woningcorporaties over het voorkomen van huisuitzetting en/ of inzetten begeleiding en/ of budgetbeheer voor kwetsbare huurders;
- een systeem voor vroegsignalering van huurschulden, bij gemeente of ketenpartners;
- een systeem van huisbezoeken bij huishoudens met twee of meer meldingen van huurachterstanden .

De basis op orde

De gemeenten:

- verschaffen een briefadres, ook als eigen woonruimte voor huishouden binnen afzienbare tijd niet beschikbaar is;
- verstrekken versneld een identiteitsbewijs.

Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 1?

Landelijk wordt er door programma Participatiewet in Balans van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegewerkt naar een toereikend en zeker bestaansminimum voor iedereen. Dit zal ook zijn uitwerking hebben in regio Assen.

Daarnaast heeft Centrumgemeente Assen de wens om de vroegsignalering verder te ontwikkeling. Dit gaan zij doen door middel van het: en regiogemeenten:

- opvragen van een lijst bij het Centraal Administratie Kantoor (CAK) van inwoners met achterstanden op de zorgverzekering. Hiermee worden inwoners met langdurige zorgverzekeringsschulden vroegtijdig gesignaleerd. Dit vormt een nieuwe vindplaats voor mensen die nog niet in beeld zijn bij gemeentelijke ondersteuning. Het doel is om hen te ondersteunen bij het treffen van een betalingsregeling met de zorgverzekeraar.
- actief inzetten op, naast contact met woningcorporaties, meer contact met (brancheverenigingen van) particuliere verhuur over het voorkomen van huisuitzettingen en het treffen van regelingen bij huurachterstanden.

Centrumgemeente Assen wil haar opgedane kennis en ervaringen voor het versterken van bestaanszekerheid vervolgens graag delen met de regiogemeenten om zo deze acties ook voor kleinere regiogemeenten mogelijk te maken.

Vervolgens zijn een aantal gemeenten voornemens om:

- afzonderlijk te beoordelen of bestaande werkafspraken met woningcorporaties rondom het structureel afhandelen van huurachterstanden volstaan of moeten worden herzien.
- te kijken of het aanbod van cursussen/ trainingen voor het aanleren van vaardigheden met betrekking tot inkomensbeheer en gezond financieel gedrag nog uitgebreid kan worden.

Actielijn 2: Voorkomen van dakloosheid

Dakloosheid is zelden een plotselinge gebeurtenis; het is vaak het resultaat van een opeenstapeling van problemen zoals financiële zorgen, relationele spanningen, psychische kwetsbaarheid of het wegvallen van ondersteuning. Door vroegtijdige signalering, het versterken van zelfredzaamheid en verbetering van sociale netwerken, kan voorkomen worden dat mensen in een situatie terechtkomen waarin ze hun woning verliezen.

Wat doen we als regio Assen al?

Behouden van een thuis

De gemeenten:

- hebben laagdrempelige ondersteuning om proactief 'achter de voordeur' contact te krijgen met moeilijk bereikbare, kwetsbare inwoners waarover ernstige zorgen bestaan.
- hebben proactieve ondersteuning, zo nodig crisisinterventie door o.a. wijkteams en maatschappelijk werk.
- faciliteren inzet van psychiatrische expertise en coaching, inclusief expertise op het gebied van verslaving, ter ondersteuning van wijkwerkers.
- faciliteren een vroege aanpak in de eerstelijnszorg (huisartsen, praktijkondersteuners GGZ).
- hebben laagdrempelige ondersteuning in wijken om in reactie op 'niet pluis' signalen van omwonenden en wijkwerkers proactief 'achter de voordeur' contact te krijgen met kwetsbare inwoners om na te gaan of ondersteuning nodig is. Bijvoorbeeld door inzet van ervaringsdeskundigen of vrijwilligers.
- hebben herstelinitiatieven opgezet in gemeente Meppel en Hoogeveen.
- verkennen op regionaal niveau de mogelijkheid om herstel- of krachtgroepen te faciliteren voor inwoners met complexe problematiek, gericht op eigen herstel en het voorkomen van terugval. Vanuit de Werkgroep Mentale Gezondheid van de Gezonde Marke wordt dit opgepakt. Tevens zijn een aantal zorgaanbieders samen bezig met het ontwikkelen van een herstelcentrum in Assen.

De meeste gemeenten faciliteren:

- het aanpassen van de gebruikte, ambtelijke taal in communicatie.
- samenwerking tussen professionals en organisaties op casusniveau - casussen van kwetsbare inwoners waarover de meeste zorgen bestaan - om erger te voorkomen.

Ambulante begeleiding en andere voorwaarden voor herstel

De meeste gemeenten faciliteren:

- woonbegeleiding voor huishoudens die langdurig zijn aangewezen op extra steun.
- gespecialiseerde zorg op maat.

Gezondheid

De gemeenten faciliteren:

- trainingen die welzijn en gezondheid bevorderen.
- programma's voor verbetering van leefstijl, zoals gezond eten, meer bewegen en stoppen met roken.
- cliëntenondersteuners voor de ondersteuning van inwoners bij het krijgen van juiste zorg en ondersteuning, waaronder huisvesting.
- voorlichting en gedragsbeïnvloeding (over bijvoorbeeld middelengebruik) en stellen middelen beschikbaar voor preventie (zoals anticonceptie).

- zorgzame buurten, community connectors en buurtverbinders. Dit laat zien dat er geïnvesteerd wordt in verbinding, inclusie en een sterke sociale basis.

Relaties

Voor het versterken van positieve verbindingen faciliteren gemeenten:

- trainingen voor het versterken van sociale vaardigheden en onderlinge communicatie.
- programma's voor het tegengaan van eenzaamheid en voor de versteviging of opbouw van het sociaal netwerk van kwetsbare inwoners.
- krachtpunten in de wijk. Dat zijn laagdrempelige inloopcentra voor o.a. ontmoeting, een steun in de rug, meedoen aan activiteiten (samen wandelen, samen koken en/ of eten) en aan uitjes.

Om gezins- en relatieconflicten aan te pakken bieden gemeenten:

- laagdrempelige opvoedondersteuning.
- een systematische en omvattende aanpak van huiselijk geweld.
- bemiddeling voor gezinnen met oplopende conflicten, met risico's van huisverlaten of weglopen.
- bemiddeling voor echtparen/ stellen in een (vecht)scheiding.

Aanpak van openbare orde- en veiligheidsrisico's

De gemeenten:

- bemiddelen bij burenoverlast en -conflicten.
- signaleren en bestrijden woningvervuiling/ hording, bijvoorbeeld door de inzet van schoonmaakploegen van de GGD.
- signaleren en pakken overlast door groep jongeren aan.

Activiteiten

Gemeenten faciliteren:

- activiteiten/ initiatieven voor activering van mensen die langdurig in bijstand zitten, zo mogelijk naar (vrijwilligers-)werk.
- werkervaringsprojecten, als springplank voor een loopbaan, met inzet van gemeente, UWV en bijvoorbeeld een uitzendbureau of andere organisatie.
- middelen of mogelijkheden voor inwoners om mee te kunnen doen aan sport, cultuur, scholing etc..

Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 2?

Centrumgemeente Assen en regiogemeenten:

- willen (meer) investeren in outreachend werken. Gemeente Hoogeveen gaat outreachende zorg inkopen bij de inloopvoorziening. Gemeente Assen heeft verkennende gesprekken met zorgaanbieders over hoe er meer interventiewerk ingezet kan worden op (dreigende) dak- en thuislozen.
- ontwikkelen communicatiemiddelen (zoals een website en/ of brochures) waarin inwoners laagdrempelig informatie vinden over hulp bij dakloosheid en het vinden van onderdak.
- zetten in op betere voorlichting en meer aandacht voor een zachte landing in de wijk na dak- of thuisloosheid of verblijf in een instelling, met als doel meer begrip en inclusie voor deze doelgroep, hierbij wordt aangesloten bij de doelstellingen van het regionale actieprogramma Weer Thuis.
- zetten afzonderlijk via de Hervormingsagenda Jeugd in op het tijdig ondersteunen van jongeren en gezinnen. Alle gemeenten doen veel op het gebied van vroegsignalering, een logisch en waardevol vervolg daarop is het versterken van vroeginterventie.

- sluiten afzonderlijk aan bij de werkagenda Gezonde Marke. Onderdeel hiervan is kijken of in de regio E-Health-programma's geboden kunnen worden voor behoud of verbetering van de eigen gezondheid en het ontwikkelen van laagdrempelige steunpunten (zowel fysiek als digitaal).

Actielijn 3: Wonen Eerst

Het Nationaal Actieplan Dakloosheid zet stevig in op het principe Wonen Eerst. Dit is geen onderdeel, maar dé pijler van het plan. Een eigen woning is de basis voor herstel, participatie en een menswaardig bestaan. Voor gemeenten betekent dit een koerswijziging: van tijdelijke opvang naar duurzame huisvesting. We verwachten van centrumgemeente Assen, de regiogemeenten en onze regiopartners een actieve deelname aan de transitie van opvang naar wonen. Alleen samen kunnen we de omslag maken.

Wat is Wonen Eerst?

Wonen Eerst biedt mensen direct een stabiele woonplek, zonder voorafgaande voorwaarden. Vanuit die basis werken zij aan herstel, inkomen en sociale relaties. Het model is bewezen effectief: het vergroot de kans op herstel, vermindert zorggebruik en bevordert maatschappelijke participatie.

Wat doen we als regio Assen al?

- Onlangs zijn er 40 woningen aan de Noordermaat in Assen geopend. Deze zijn ontwikkeld in het kader van de Brede Aanpak Dakloosheid en Wonen Eerst. Een gedeelte van deze woningen is beschikbaar voor cliënten van Cosis en het Leger des Heils.
- In Hoogeveen zijn er 29 plekken Interwonen. Mensen vanuit een positie van (dreigende) dak- en thuisloosheid leren hier weer om zelfstandig te wonen.
- Regio Assen werkt samen door middel van Programma Weer Thuis. Zoals aangegeven is dit een netwerkorganisatie waarin regiogemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties zijn vertegenwoordigd. De uitstroom uit Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en GGZ-medisch verblijf is in deze samenwerking in een convenant geregeld en leidt tot een beschermd thuis: een woning die, in eerste instantie, via een drie-partijenovereenkomst verhuurd wordt. Uitgangspunt hierbij in de regio is ook terug naar de gemeente van herkomst.

Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 3?

Hybride aanpak: opvang en Wonen Eerst

We erkennen de uitdagingen van Wonen Eerst, zeker gezien de krapte op de woningmarkt. Uit de praktijk blijkt namelijk:

- Jaarlijks maken circa 90 mensen gebruik van de nachtopvang.
- Niet iedereen heeft behoefte aan begeleiding of permanente huisvesting.
- Doorstroom naar reguliere huurwoningen is beperkt.
- Budgettaire en woningtechnische randvoorwaarden vragen om een gefaseerde aanpak.

Daarom kiezen we als regio voor een hybride model: permanente huisvesting waar mogelijk, opvang waar nodig. Dit biedt ruimte voor maatwerk en een geleidelijke transitie. Een transitie naar een hybride aanpak vraagt inzet van alle regiogemeenten. Daarmee verwachten we van alle gemeenten een actieve bijdrage in het plan van aanpak Wonen Eerst. Vervolgens zetten centrumgemeente Assen en de regiogemeenten zich actief in voor de uitvoering van de hieruit voortvloeiende acties. Zonder gezamenlijke verantwoordelijkheid is de maatschappelijke opvang niet langer houdbaar.

Herhuisvesting opvanglocaties Assen

De huidige opvanglocaties in Assen zijn verouderd en voldoen niet meer aan de normen van deze tijd. Centrumgemeente Assen werkt samen met het Leger des Heils en WerkPro aan herhuisvesting, gebaseerd op het principe Wonen Eerst.

We hebben scenario's uitgewerkt die aansluiten bij het Nationaal Actieplan Dakloosheid. De huidige situatie – met slaapzalen en een gedeeltelijke financiering uit incidentele middelen – is niet langer houdbaar.

Nachtopvang

In plaats van gedeelde kamers wordt voor de nieuwe locatie gekozen voor sobere één-persoonskamers. Sanitaire voorzieningen worden gedeeld. Als de winterregeling actief is en meer mensen gebruik maken van de nachtopvang zijn er slaapzalen nodig.

Het aantal slaapplekken in de nachtopvang voor volwassenen verminderen is vooralsnog niet mogelijk. We signaleren een toename van de vraag aan nachtopvangplekken door een toename van mensen met verward gedrag en knelpunten elders in de zorgketen. Denk hierbij aan arbeidsmigranten, mensen met BW-indicatie (Beschermd wonen) of een Wlz-indicatie (Wet langdurige zorg) die niet bij een instelling kunnen of willen verblijven en statushouders, die in afwachting van huisvesting elders, niet langer bij het AZC kunnen verblijven. Wanneer de beweging van opvang naar wonen gerealiseerd is, dan is het de bedoeling dat de nachtopvangplekken kunnen afnemen. Voor jongeren is de vraag naar opvangplekken ook nog steeds groeiende. Het college van centrumgemeente Assen wil daarom onderzoeken of meer plekken voor kortdurende opvang beschikbaar gesteld kunnen worden.

Zo kunnen de jongeren niet alleen opgevangen worden, maar ook begeleid worden naar een passend vervolg buiten de maatschappelijke opvang.

Kortdurende Opvang

Voor deze vorm van opvang wordt gekozen voor kleine éénpersoonsappartementen/ studio's, met eigen sanitair en kookgelegenheid, die zelfstandig of van een zorgaanbieder gehuurd worden.

Bij de herhuisvesting van de nachtopvang willen we de vijf Skaeve Huse/ containerwoningen, meeverhuizen. De mensen die hier wonen moeten in staat zijn om zelfstandig te wonen zonder 24-uurs begeleiding en ontvangen begeleiding vanuit WerkPro/ Leger des Heils of ambulante begeleiding Wmo.

Bovenstaande in ogenschouw genomen gaan centrumgemeente Assen en de regiogemeenten:

- gezamenlijk een inhoudelijk plan van aanpak opstellen voor de beweging van opvang naar wonen, gebaseerd op de uitgangspunten van Wonen Eerst, in samenwerking met woningcorporaties, zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen. Deze actie wordt als kans genoemd in de uitkomsten van de preventiescanner en is een aanbeveling uit het onderzoek van Breuer&Intraval. In het rapport wordt geadviseerd om te zorgen voor betaalbare woonruimte. Een kamer met gedeelde voorzieningen of een kleine ruimte met eigen voorzieningen is vaak al voldoende. Hierbij kan ook gedacht worden aan containerwoningen, flexwoningen of woonruimtes in leegstaande panden.
- werken aan de herhuisvesting van twee maatschappelijke opvanglocaties in Assen, waarbij belangrijk is om oog te houden voor de verschillende behoeften van doelgroepen (zoals jongeren, mannen en vrouwen). Deze actie is gebaseerd op een aanbeveling uit een regionale analyse van de maatschappelijke opvang en de koersbijeenkomst met de gemeenteraad van centrumgemeenten Assen.

- ervoor zorgen dat de doelgroep dak- en thuislozen, waarbij rekening wordt gehouden met alle 7 categorieën uit de ETHOS-light definitie[8], in het sociaal domein en het ruimtelijk domein vertegenwoordigd is. Zo wordt er regionaal een urgentieverordening opgesteld om vast te leggen wie in aanmerking komt voor urgentie, welke criteria en procedures gelden en hoe de beoordeling kan plaatsvinden. Daarnaast zijn alle gemeenten bezig met het vaststellen van een woonzorgvisie en een volkshuisvestingsprogramma.
- regionaal kijken naar de mogelijkheden voor Kamers met Aandacht. Kamers met Aandacht is een initiatief dat jongeren tussen de 18 en 23 jaar helpt die uit de jeugdzorg komen of op een andere manier kwetsbaar zijn. Deze jongeren hebben begeleiding nodig, maar geen intensieve zorg. Het doel is om hen een veilige woonplek te bieden in een gewone woonomgeving, zoals bij particulieren thuis. Het werkt als volgt: particuliere verhuurders (zoals gezinnen, alleenstaanden of ouderen) kunnen een kamer beschikbaar stellen in hun woning. De jongere huurt deze kamer en krijgt lichte begeleiding van een zorgaanbieder. De verhuurder hoeft geen zorg te bieden, maar wel een beetje aandacht: een luisterend oor, een veilige plek en betrokkenheid.

Gemeente Hoogeveen heeft aangegeven te willen onderzoeken of er ingezet kan worden op Skaeve Huse. Dit zijn bijzondere woonvoorzieningen bedoeld voor mensen die niet goed passen in reguliere woonwijken vanwege hun gedrag, maar die wel baat hebben bij een stabiele woonplek met rust en ruimte. Het gaat vaak om personen met complexe problematiek, zoals psychiatrische aandoeningen, verslavingsproblematiek of sociaal ontregelend gedrag, die herhaaldelijk overlast veroorzaken of tussen wal en schip vallen in de zorg.
Het concept is belangrijk omdat het een humaan en praktisch antwoord biedt op een maatschappelijke uitdaging: het bieden van passende huisvesting aan mensen die elders niet tot hun recht komen, terwijl tegelijkertijd de leefbaarheid in woonwijken behouden blijft. Skaeve Huse dragen bij aan het voorkomen van dakloosheid en het verminderen van overlast.
Op dit moment zijn er vijf Skaeve Huse in Assen en is in Hoogeveen een motie Skaeve Huse aangenomen door de gemeenteraad waarmee het onderwerp ook daar op de agenda staat. Dit sluit tevens aan bij een aanbeveling uit het Breuer&Intraval onderzoek waarin aangegeven wordt dat er passende woonvoorzieningen voor deze doelgroep gecreëerd moeten worden. De eventuele kosten voor het ontwikkelen van de Skaeve Huse in Hoogeveen zullen door de gemeente Hoogeveen zelf gedragen worden. Dit geldt eveneens voor de structurele kosten die voortvloeien uit de benodigde ambulante begeleiding van de bewoners van de Skaeve Huse. De wens is om de begeleiding van de Skaeve Huse in Assen op termijn los te koppelen van de maatschappelijke opvang.

[8] ETHOS-Light definitie
1. Mensen die in de openbare ruimte leven
2. Mensen in de noodopvang
3. Mensen in tijdelijke opvang
4. Mensen die uitstromen uit een instelling
5. Mensen in niet-conventionele woonruimtes
6. Mensen die tijdelijk bij familie, vrienden of kennissen verblijven
7. Mensen met een dreigende huisuitzetting

Actielijn 4: Integraal werken in de uitvoering

Dakloosheid is veel meer dan het ontbreken van een woning. Hoewel het primair een huisvestingsprobleem is, raakt het tegelijkertijd aan domeinen als inkomen, gezondheid, relaties, veiligheid en maatschappelijke participatie. Mensen die risico lopen op dakloosheid bevinden zich vaak in een complexe situatie waarin problemen zich op meerdere niveaus en terreinen opstapelen. Juist daarom is een integrale, domeinoverstijgende aanpak essentieel.

Wat doen we als regio Assen al?

Faciliteiten voor (het zoeken naar) onderdak

- Inwoners kunnen bij dakloosheid na een ingrijpende levensgebeurtenis of na het verlaten van een instelling gebruik maken van het welzijnswerk (wijkteams en maatschappelijk werk bijvoorbeeld).

Ondersteuning tijdens een verblijf

- Gemeenten regelen een uitkering of leefgeld zodat bij vertrek uit een instelling dit inkomen voor huishoudens beschikbaar is (of in elk geval zo snel mogelijk daarna).
- De meeste gemeenten bieden ondersteuning bij het behouden van eigen huisvesting als een huishouden tijdens een tijdelijk verblijf in een instelling eigen huisvesting heeft, maar die dreigt te verliezen.
- De meeste gemeenten:
    - laten ambulante ondersteuning tijdens verblijf doorlopen;
    - dienen tijdens verblijf een aanvraag in voor Wmo-ondersteuning;
    - geven tijdens verblijf een beschikking af voor Wmo-ondersteuning en
    - starten ambulante Wmo-ondersteuning op tijdens verblijf.

Nazorg na vertrek uit een verblijfsinstelling/ crisisopvang

Gemeenten faciliteren:

- Ondersteuning na vertrek uit de crisisopvang van de maatschappelijke opvang, na vertrek uit beschermd wonen, na vertrek uit detentie en na vertrek uit een GGZ-instelling of verslavingskliniek.
- Bij dakloosheid na vertrek uit de crisisopvang van de maatschappelijke opvang biedt een gedeelte van de gemeenten faciliteiten voor (het zoeken naar) onderdak.

Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 4?

Centrumgemeente Assen en regiogemeenten:

- zorgen er gezamenlijk voor dat inwoners zonder onderdak toegang hebben tot een herkenbaar ‘loket’ én tot begrijpelijke informatie over het vinden van onderdak, zowel bij dakloosheid na een ingrijpende gebeurtenis als bij uitstroom uit een instelling. De wens is om de betrokken welzijnsorganisaties hiervoor in te zetten. In de gemeente Assen, Hoogeveen en De Wolden kan het relatie- en scheidingsloket hierin een signalerende functie hebben.
- zorgen ervoor dat jongeren succesvol de overgang naar zelfstandigheid maken. Er wordt door Jeugdhulpregio Drenthe een Toekomstperspectiefplan (zoals bedoeld in de Hervormingsagenda Jeugd) ontwikkeld om jongeren die uit een residentiële instelling komen beter te ondersteunen bij hun overgang naar zelfstandigheid. Te vaak vallen zij tussen wal en schip doordat essentiële zaken zoals huisvesting, inkomen en begeleiding, werk of scholing niet goed geregeld zijn. Met het Toekomstperspectiefplan wordt ervoor gezorgd dat jongeren niet alleen veilig kunnen uitstromen, maar ook duurzaam kunnen deelnemen aan de samenleving. Het plan biedt duidelijkheid, structuur en samenwerking tussen betrokken

partijen, zodat niemand uit beeld raakt. Het is aan de individuele gemeenten om dit verder uit te werken op lokaal niveau.

- maken gezamenlijke afspraken over het versnellen van de uitstroom uit de maatschappelijke opvang, met als uitgangspunt dat inwoners in de regio in principe terugkeren naar hun gemeente van herkomst.
- beoordelen of bestaande werkafspraken rondom overlastgevende inwoners in beschermd wonen moeten worden herzien of opnieuw onder de aandacht gebracht moeten worden. In 2023/ 2024 constateerde het Breuer&Intraval onderzoek dat deze inwoners nu soms moeten vertrekken uit de voorziening en dan komen ze vaak in de maatschappelijke opvang terecht.
- optimaliseren de samenwerking met ketenpartners om te voorkomen dat de daklozenopvang gebruikt wordt door mensen die langdurige zorg in een instelling nodig hebben. Hiervoor zijn afspraken nodig met bijvoorbeeld zorgaanbieders en het Zorgkantoor.

Actielijn 5: Geen beleid zonder ervaringskennis

Ervaringsdeskundigen brengen unieke kennis en perspectief in, die voortkomt uit hun eigen leven met dakloosheid, waardoor beleid en hulpverlening beter aansluiten bij de werkelijkheid en behoeften van mensen in kwetsbare situaties.

Wat doen we als regio Assen al?

- In maart 2024 heeft onderzoeks- en adviesbureau Breuer&Intraval een onderzoek opgeleverd waarbij er onderzoek is gedaan naar behoeften van de cliënten in de maatschappelijke opvang en beschermd wonen in regio Assen. Zorgaanbieders in de maatschappelijke opvang werken met ervaringsdeskundigen.
- Ervaringsdeskundigen zijn betrokken bij koersbijeenkomst voor centrumgemeente Assen en het Actieplan Dakloosheid regio Assen.
- Verschillende zorgaanbieders binnen de maatschappelijke opvang hebben ervaringsdeskundigen in dienst. Zo heeft het Leger des Heils op de opvanglocaties in Assen ervaringsdeskundigen die onderdeel zijn van de agogische begeleiding.
- Verschillende regiogemeenten hebben ervaringsdeskundigen in dienst:
    - Gemeente Meppel: ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting.
    - Gemeente Westerveld: ervaringsdeskundige armoede & schulden.
    - Gemeenten Assen: ervaringsdeskundigen inburgering.

Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 5?

Centrumgemeente Assen en regiogemeenten:

- zetten in op een structurele en gelijkwaardige samenwerking met ervaringsdeskundigen in het ontwikkelen, de uitvoering en de evaluatie van beleid. Er wordt onderzocht of dit in regionaal verband kan plaatsen vinden.

Actielijn 6: Inclusieve aanpak

Dakloosheid raakt mensen in kwetsbare posities, vaak met complexe problematiek. Actielijn 6 zet in op een inclusieve aanpak waarin niemand wordt uitgesloten van hulp en ondersteuning. Dit betekent dat we oog hebben voor diversiteit in achtergrond, behoeften en mogelijkheden, en dat we barrières in toegang tot zorg, huisvesting en participatie actief wegnemen.
Een inclusieve aanpak vraagt om samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en ervaringsdeskundigen.
Het Nationaal Actieplan Dakloosheid stelt dat het essentieel is om aandacht te hebben voor specifieke groepen zoals vrouwen, jongeren en LHBTIQ+ personen, omdat zij vaak te maken hebben met unieke kwetsbaarheden, risico's en behoeften die vragen om een passende en veilige benadering.

Wat doen we als regio Assen al?

- Sinds 2025 is de opvang van jongeren en volwassenen gescheiden. Dit zodat op de opvanglocaties de begeleiding afgestemd kan worden op de behoefte van de specifieke doelgroep.
- Vrouwen en mannen slapen apart vanwege de veiligheid.
- Kwetsbare EU-burgers (bijvoorbeeld met gezondheidsproblemen) kunnen soms tijdelijk opvang krijgen op basis van humanitaire gronden, maar dit is maatwerk. De huidige werkwijze is dat er contact wordt gezocht met Stichting Barka. Hun aanpak is gericht op herstel, re-integratie en vrijwillige terugkeer.

Wat wil regio Assen nog verder ontwikkelen in Actielijn 6?

We willen dat alle inwoners die in een crisissituatie zitten geholpen kunnen worden. Om in een dergelijke situatie snel en eenduidig te kunnen handelen, brengen de individuele gemeenten in kaart hoe zij dit proces binnen hun organisatie kunnen vormgeven en borgen. Als voorbeeld kan gedacht worden aan het opstellen van een werkwijze/handelingsprotocol waarin verschillende routes worden opgenomen. Op deze manier is er maatwerk per organisatie mogelijk, maar ligt er een afgesproken basis van waaruit gehandeld kan worden.

Er zijn op dit moment geen signalen dat er extra ingezet moet worden op de andere doelgroepen die het Nationaal Actieplan Dakloosheid omschrijven: LHBTIQ+ en dakloze EU-burgers. Gemeenten zijn zich bewust van de kwetsbaarheden van deze doelgroepen en bespreken eventuele zorgen met de zorgaanbieders.

Overige acties

Naast de genoemde activiteiten binnen de actielijnen, zijn er aanvullende acties die bijdragen aan de realisatie van de door regio Assen gestelde doelen.

Monitoring dakloosheid

Om de ontwikkeling van dakloosheid beter te volgen en te sturen, zijn er twee landelijke monitoringsinstrumenten:

- de Monitor Dakloosheid beperkt zich vooralsnog tot de personen in de noodopvang (ETHOS Light-categorie 2) en de personen in de tijdelijke opvang (ETHOS Light-categorie 3). Deze categorieën zijn namelijk het beste te monitoren door middel van het opvragen van registraties. De Monitor Dakloosheid wordt uitgevoerd door het CBS. Monitor Dakloosheid - Dakloze personen in de opvang - Assen.
- het Dashboard Nationaal Actieplan Dakloosheid: richt zich op het monitoren van de voortgang in de uitvoering van het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de bijbehorende acties. Hiermee wordt inzicht verkregen in de transformatie van opvang naar preventie en het principe van Wonen Eerst. Met de indicatoren in het dashboard wordt de voortgang per Maatschappelijke Opvangregio gemonitord. Twee keer per jaar worden gegevens opgevraagd en voor de dashboard aanpassing december 2025 leveren de regiogemeenten voor het eerst ook gegevens aan. Hiermee is al uitvoering gegeven aan één van gewenste acties uit het *'Startdocument van Opvang naar Wonen, regio assen'.*
  Naar het dashboard op waarstaatjegemeente.nl
  Meer informatie over het Dashboard Aanpak Dakloosheid

Om in onze regio te kunnen sturen op de instroom, doorstroom en uitstroom van dakloosheid gaat regio Assen meer sturen op een goede monitoring.

Ethos-telling dak- en thuisloosheid

De huidige landelijke daklozenmonitoring registreert niet alle mensen die volgens de ETHOS normering dakloos zijn. ETHOS staat voor European Typology of homelessness and Housing Exclusion. Dit is de Europese definitie van dakloosheid waarvan de categorisering laat zien dat dakloosheid geen statisch gegeven is, maar een fluïde proces van meerdere vormen van het ontbreken van stabiele huisvesting met buitenslapen als meest extreme vorm. Met de ontwikkelingen van het Regionale Actieplan dakloosheid is het belangrijk een goede meting uit te voeren. De ETHOS teldag voorziet hierin. Op basis van deze inzichten kan het Actieplan, indien noodzakelijk, worden bijgesteld.
Het ETHOS telonderzoek houdt in dat op één afgesproken dag alle dak- en thuisloze mensen in een regio in kaart worden gebracht. Niet alleen organisaties specifiek voor dak- en thuisloze personen, maar ook gemeentelijke diensten, organisaties voor sociaal werk, wijkcentra, thuiszorg, voorzieningen in de jeugdhulp, GGZ-diensten, ziekenhuizen, gevangenissen, woningcorporaties, politie en andere organisaties nemen deel aan de telling.
Daarbij worden alle groepen uit de ETHOS light classificatie meegeteld. Dit zijn:

1. Mensen die verblijven in de openbare ruimte;
2. Mensen in de noodopvang;
3. Mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen;
4. Mensen die een instelling verlaten zonder vervolghuisvesting en mensen die langer in een instelling verblijven wegens gebrek aan passende vervolghuisvesting;
5. Mensen in niet-conventionele woonruimten vanwege een gebrek aan huisvesting (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning);

6. Mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen;
7. Mensen met dreigende huisuitzetting.

Wat levert een ETHOS-telling op:

- Concrete cijfers van dak- en thuisloosheid, vanuit een bredere definitie (ETHOS Light). Cijfers betreffen aantallen en profielkenmerken.
- Uitgebreide rapportage metcijfers en ondersteuning bij de interpretatie van de cijfers door onderzoekers Hogeschool Utrecht.
- De telling zorgt voor bewustwording van wat dakloosheid is bij telorganisaties. Bij de telling worden tientallen organisaties betrokken die zich niet dagelijks bezighouden met dakloosheid, zoals welzijnsorganisaties, buurtorganisaties, scholen en verloskundigen. Door de telling worden zij zich veel meer bewust van de (dreigende) dakloosheid die zij tegenkomen en kunnen zij in het vervolg eerder signaleren.
- De telling zorgt voor bewustwording over dakloosheid in de eigen gemeente. Met name in kleinere gemeenten leeft soms de gedachte dat dakloosheid bij hen niet of nauwelijks voorkomt. In de telling zien we dat dak- en thuisloosheid, met name het uit nood verblijven op niet-conventionele woonplekken of bij familie, vrienden of derden op de bank, overal voorkomt.
- De telling zorgt voor urgentie om meer te doen in het voorkomen en oplossen van dakloosheid.
- De cijfers helpen om beleid voor aanpak dakloosheid (verder) te verbeteren, bijvoorbeeld voor specifieke doelgroepen, preventie en woonbeleid. Bij de evaluatie van het Actieplan zullen de uitkomsten betrokken worden bij vervolgacties/ vervolgplannen.

Regio Assen is aangemeld voor de Ethos-telling in 2027.

Inrichting maatschappelijke opvang

De inrichting van de maatschappelijke opvang willen we herzien. De huidige wijze van subsidiëring van voorzieningen blijkt op termijn niet houdbaar. Daarom zullen de mogelijkheden van aanbesteding worden onderzocht, met als doel een toekomstbestendige en doelmatige structuur. Daarnaast wordt de werkwijze in de toegang tot de opvang en het verstrekken van briefadressen geëvalueerd en waar nodig aangepast. Ook willen we de voorzieningen in de regio, het aanbod van maatschappelijke opvang zo veel mogelijk gelijktrekken. Hierbij staat een integrale aanpak centraal, waarin samenwerking tussen domeinen en tussen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang en maatwerk voor de inwoner leidend zijn.

Terugdringen dakloosheid en landelijke ontwikkelingen

Het terugdringen van dakloosheid wordt in toenemende mate bemoeilijkt door landelijke ontwikkelingen op het gebied van wonen, zorg en opvang. Een belangrijke ontwikkeling die invloed heeft op het terugdringen van dakloosheid is het aanhoudende tekort aan betaalbare en passende woonruimte. Door een tekort aan woningen stagneert de doorstroom vanuit opvanglocaties en het vinden van huisvesting.

Andere voorbeelden van landelijke ontwikkelingen die meespelen zijn: personeelstekorten en financiële druk in de zorgsector. Er is minder capaciteit voor begeleiding op maat, vooral voor mensen met complexe problematiek. Dit belemmert duurzame uitstroom uit opvang en vergroot het risico op terugval.

Ten slotte blijft de groep kwetsbare personen in aantal toenemen, zoals een toenemende mate van mensen met verward gedrag. Door de eerdergenoemde personeelstekorten en wachtlijsten in de zorg krijgen mensen niet de zorg die ze nodig hebben en loopt de complexe problematiek op. Hierdoor wordt er meer een beroep gedaan op de maatschappelijke opvang.

Desondanks willen we de ambitie om het aantal daklozen terug te dringen doorzetten, door in te zetten op Wonen Eerst, preventie, een integrale en samenhangende aanpak en samenwerking. Voor het slagen van de acties in het Actieplan Dakloosheid regio Assen zal er een nauwe samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders én woningcorporaties moeten plaatsvinden.

Totaaloverzicht acties

Zoals eerder aangegeven zijn de eerste drie actielijnen van het Actieplan Dakloosheid regio Assen inhoudelijk van aard, terwijl de laatste drie gericht zijn op procesmatige afspraken. Om ervoor te zorgen dat inwoners zo snel mogelijk de effecten van het actieplan ervaren, is ervoor gekozen om met name de inhoudelijke actielijnen met hoge prioriteit uit te voeren. Daarnaast hebben zowel de ETHOS-telling als het voorkomen en inrichten van de maatschappelijke opvang een hoge prioriteit, vanwege het belang van een volledig beeld van dak- en thuisloosheid en de onrechtmatige subsidiëring op dit moment.

Het Actieplan start in 2026, waarna er in 2028 een tussentijdse evaluatie plaatsvindt. Eind 2030 zal een eindevaluatie uitgevoerd worden. Onderstaand wordt het visueel weergegeven.

Acties	Prioriteit	Verantwoordelijke	Planning
Actielijn 1			
Vroegsignalering zorgverzekeringsachterstanden	Hoog	Centrumgemeente Assen, vervolg: regiogemeenten.	Centrumgemeente Assen: 2025/2026. Regiogemeenten worden in 2027 geïnformeerd over de meerwaarde en mogelijkheden van deze actie en besluiten vervolgens of ze dit gaan oppakken.
Contact met particuliere verhuurders	Hoog	Centrumgemeente Assen, vervolg: regiogemeenten.	Centrumgemeente Assen: 2025/2026. Regiogemeenten kunnen in 2027 aansluiten bij deze actie.
Werkafspraken huurachterstanden woningcorporaties beoordelen	Hoog	Gemeenten, schuldhulpverlening	Planning van individuele gemeente
Cursussen inkomensbeheer	Laag	Gemeenten, schuldhulpverlening	Planning van individuele gemeente
Actielijn 2			
Investeren in outreachend werken	Hoog	Centrumgemeente Assen, gemeente Hoogeveen, zorgaanbieder maatschappelijke opvang	2026-2030
Ontwikkelen communicatiemiddelen	Laag	Gemeenten, maatschappelijke opvang	2026
Voorlichting en aandacht zachte landing doelgroep	Laag	Programma Weer Thuis	Planning Programma Weer Thuis

Tijdig ondersteunen van jongeren en gezinnen	Hoog	Gemeenten, Hervormingsagenda Jeugd	Planning van individuele gemeente
Werkagenda Mentale gezondheid	Laag	Gemeenten, Gezonde Marke	Planning van individuele gemeente
Actielijn 3			
Herhuisvesting opvanglocaties Assen	Hoog	Centrumgemeente maatschappelijke opvang	2025-2028
Plan van Aanpak Wonen Eerst	Hoog	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	2026-2030
Samenwerking ruimtelijk domein	Laag	Gemeenten	Planning van individuele gemeente
Mogelijkheden Kamers met Aandacht bekijken	Hoog	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	2026
Onderzoek Skaeve Huse	Hoog	Gemeente Hoogeveen	Planning van gemeente Hoogeveen
Actielijn 4			
Eén herkenbaar punt voor begrijpelijke informatie	Laag	Gemeenten, maatschappelijke opvang	2026
Toekomstperspectiefplan Jeugd	Laag	Gemeenten, Hervormingsagenda Jeugd	Planning van individuele gemeente
Gezamenlijke afspraken in de regio over terugkeer naar gemeente van herkomst	Laag	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	2027
Werkafspraken rondom BW/ MO beoordelen	Laag	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	Doorlopend
Optimaliseren samenwerking voorkomen BW/ Wlz in MO	Laag	Centrumgemeente maatschappelijke opvang, regiogemeenten, zorgaanbieders en zorgkantoor	2027-2028
Actielijn 5			
Inzetten op samenwerking ervaringsdeskundigen	Hoog	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	2026
Actielijn 6			
Uniforme werkwijze crisisplekken per gemeente	Laag	Gemeenten, maatschappelijke opvang	Planning van individuele gemeente

Kwetsbaarheden doelgroepen bespreekbaar maken	Laag	Gemeenten, maatschappelijke opvang	Doorlopend
Overige acties			
Regiogemeenten sluiten aan bij dashboard	Laag	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	Start 2025, vervolgens doorlopend
Monitoring maatschappelijke opvang	Laag	Centrumgemeente maatschappelijke opvang	2026-2027
Ethos-telling	Hoog	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	2026-2027
Inrichting maatschappelijke opvang	Hoog	Centrumgemeente maatschappelijke opvang en regiogemeenten	2026-2028

Begroting en dekking

Inleiding

Het Actieplan Dakloosheid, regio Assen richt zich op het voorkomen van dak- en thuisloosheid en het bevorderen van de beweging van opvang naar zelfstandig wonen. Het plan bestaat uit zes actielijnen die gezamenlijk worden uitgevoerd door de centrumgemeente Assen en de regiogemeenten. Preventie van dak- en thuisloosheid is een verantwoordelijkheid van elke individuele gemeente.[9] Door het vaststellen van het Actieplan Dakloosheid in Centrumgemeente Assen en alle regiogemeenten committeren alle gemeenten zich aan de uitvoering ervan, inclusief het inzetten van middelen en formatie voor acties binnen de eigen gemeente.

Begroting

Elke individuele gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren van de benodigde inzet en capaciteit binnen de eigen organisatie voor de uitvoering van (een deel van) de acties uit het plan. Veel van de werkzaamheden die voortkomen uit de actielijnen vallen onder de verantwoordelijkheid van beleidsadviseurs Maatschappelijke Opvang (MO). Dit brengt risico's met zich mee op het gebied van capaciteit en uitvoerbaarheid. Een deel van de dekking komt uit reeds lopende projecten. Voor de overige kosten geldt onderstaande begroting waarin enkele posten nog op pm staan.

Kosten	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	
Actielijn 1: versterken bestaanszekerheid	0	0	0	0	0	
Actielijn 2: voorkomen van dakloosheid	122.000	117.000	117.000	117.000	117.000	
Actielijn 3: Wonen Eerst	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	
Actielijn 4: integraal werken in de uitvoering	0	0	0	0	0	
Actielijn 5: geen beleid zonder ervaringskennis	0	0	0	0	0	
Actielijn 6: inclusieve aanpak	0	0	0	0	0	
Overige acties	133.000	122.000	122.000	96.000	96.000	
Alle actielijnen*	pm	pm	pm	pm	pm	
	305.000	289.000	289.000	263.000	263.000	**1.409.000**
* diverse actielijnen bevatten pm posten						

Toelichting actielijnen:

- Actielijn 1 bestaat uit personele inzet. Het is aan de individuele gemeenten om dit in te vullen.
- Actielijn 2 bestaat uit outreachend werk in Assen en Hoogeveen, het ontwikkelen van communicatiemiddelen, personele inzet en acties die uit andere budgetten gefinancierd dienen te worden, denk hierbij bijvoorbeeld aan de hervormingsagenda Jeugd.
- Actielijn 3 bestaat uit het opstellen (2026) en coördineren (2027-2030) van het plan van aanpak. Het uitvoeren van het plan van aanpak en de middelen die daarbij komen kijken worden verder uitgewerkt in het plan van aanpak. Ook hier is er weer sprake van personele inzet en daarnaast dienen de individuele gemeenten als er gestart wordt met Kamers met Aandacht bemiddelingskosten te betalen per plaatsing.
- Actielijn 4 bestaat uit personele inzet en acties die uit andere budgetten gefinancierd dienen te worden.
- Actielijn 5 bestaat uit personele inzet.
- Actielijn 6 bestaat uit personele inzet.

[9] Indien in de begrotingstabel '0' staat vermeld, betekent dit niet dat er geen kosten zijn. Deze inzet wordt binnen de eigen organisatie van de betreffende gemeente opgevangen. Dit betreft veelal preventieve acties waarvoor gemeenten zelf verantwoordelijk zijn.

- Voor de overige acties bestaat de begroting uit een projectleider voor de regio voor de ETHOS-telling, de inrichting van de maatschappelijke opvang en het coördineren van de acties.

Toelichting PM-posten:
Voor enkele onderdelen van het actieplan zijn de kosten nog niet volledig uitgewerkt (PM-posten). Het betreft onder andere de kosten die samenhangen met de herinrichting van de Maatschappelijke Opvang. In dit kader wordt gewerkt aan een nieuwe aanbesteding, aangezien het huidige subsidiekader niet langer houdbaar blijkt. De financiële consequenties hiervan worden in de loop van 2026 duidelijk. De toegang tot MO zal herzien worden en valt ook onder de herinrichting evenals het plan om de in-, door-, en uitstroom te monitoren.
Daarnaast zijn ook de kosten voor de actie *Wonen Eerst* nog niet inzichtelijk. Voor deze actie zal in 2026 een plan van aanpak worden opgesteld, waarin de benodigde inzet en bijbehorende middelen verder worden uitgewerkt.
Verder zijn er nog te besluiten posten:

- Interwonen Hoogeveen (€ 535.000 in 2025);
- Extra nachtopvang + beveiliging en begeleiding jongeren (€ 400.000 p/j sinds 2024 incidenteel gedekt uit middelen NAD);
- Herhuisvesting MO + onvoorzien

Dekking

Gemeente Assen ontvangt als centrumgemeente structurele en incidentele middelen van het Rijk voor maatschappelijke opvang, waaronder extra financiering in het kader van het Nationaal Actieplan Dakloosheid (2023–2030). De middelen in het kader van het Nationaal Actieplan Dakloosheid zijn toereikend voor de uitvoering van de acties uit dit regionale plan.
Onderstaand is in kaart gebracht hoe de dekking vanuit de middelen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid plaatsvindt.

Decentralisatie uitkering		€ 655.883,00	€ 655.883,00	€ 655.883,00	€ 655.883,00	€ 655.883,00
Kosten		€ 310.000,00	€ 294.000,00	€ 294.000,00	€ 268.000,00	€ 268.000,00
Overschot		**€ 345.883,00**	**€ 361.883,00**	**€ 361.883,00**	**€ 387.883,00**	**€ 387.883,00**

De bovenstaande dekking biedt ruimte om op korte termijn stappen te zetten richting een meer preventieve en integrale aanpak van dakloosheid. Tegelijkertijd is het van belang te onderkennen dat de structurele financiering van de maatschappelijke opvang onder druk staat. De huidige middelen zijn niet toereikend om de noodzakelijke kwaliteit en continuïteit van opvang en begeleiding te waarborgen. Het vertoonde overschot in de bovenstaande tabel wordt dan ook, samen met de bestemmingsreserve MO, ingezet ter dekking van het totaal tekort binnen Maatschappelijke opvang en de PM posten (zie toelichting PM-posten hierboven) binnen de begroting van het Actieplan.
Op dit moment wordt een deel van de reserve ingezet ter dekking van de reguliere kosten voor maatschappelijke opvang. Deze structurele kosten worden door dit plan niet lager, waardoor er een groot beroep wordt gedaan op de beschikbare reserve. Op basis van de huidige inzet en uitgaven kan worden voorspeld dat deze reserve naar verwachting snel is uitgeput.
Daarom is het essentieel dat in het eerste kwartaal van 2026 er in gezamenlijkheid van alle negen gemeenten actie wordt ondernomen. Er zal een verdeelsleutel opgesteld moeten worden, zodat ook de overige gemeenten financieel bijdragen aan de tekorten in de structurele kosten van maatschappelijke opvang. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid is cruciaal om de regionale aanpak duurzaam te verankeren en te voorkomen dat de druk op de centrumgemeente verder toeneemt.

Begrippenlijst

Begrip	Betekenis
MO	Maatschappelijke opvang
CAK	Centraal administratie kantoor
Wlz	Wet langdurige zorg
Ifzo	Informatiesysteem forensische zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ETHOS	European Typology of homelessness and Housing Exclusion
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
EPA	Ernstige psychiatrische aandoeningen

Bijlage 1: Nationaal Actieplan Dakloosheid

In november 2022 is het Nationaal Actieplan Dakloosheid van start gegaan. Het plan stelt de ambitie om dakloosheid in Nederland fors en structureel terug te dringen, waarmee aangesloten wordt bij de Verklaring van Lissabon om dakloosheid in 2030 te beëindigen. De zes leidende principes in het Actieplan zijn opgesteld om de komende jaren het kompas te zijn. De leidende principes worden hieronder kort uiteengezet.

Dakloosheid voorkomen is altijd beter dan opvang of herhuisvesting

Dakloosheid ontstaat vaak door meerdere factoren, maar is meestal te voorkomen met tijdige inzet. De overheid versterkt de komende jaren de bestaanszekerheid, zodat iedereen naar vermogen kan deelnemen aan de samenleving en perspectief heeft op vooruitgang. Preventieve maatregelen zijn effectiever dan opvang achteraf.

Huisvesting is een mensenrecht

Stabiele huisvesting voorkomt dakloosheid, maar ook andere (gezondheids)problemen worden effectiever aangepakt wanneer er sprake is van huisvesting. De ambitie is dat mensen direct en zonder tijdelijke voorzieningen of anders zo snel mogelijk in een voor hen zo thuis mogelijke omgeving wonen.

Respect voor keuze en eigen regie

Mensen die dakloos zijn of dreigen dakloos te worden, worden in staat gesteld om autonoom mee te beslissen over zaken die hen raken. De persoon zelf staat centraal bij elke beslissing die zijn of haar leven raakt en is daar ook verantwoordelijk voor.

Scheiden van wonen en zorg

Huisvesting staat los van zorg en behandeling; er gelden geen extra eisen ten opzichte van andere burgers, mits de leefbaarheid dit toelaat. Een eigen woning biedt mensen de ruimte om hun leven zelfstandig vorm te geven en versterkt hun verbondenheid met de samenleving. Ondersteuning richt zich op het herstellen van sociale netwerken en het betrekken van welzijnsvoorzieningen. De woonvorm verschilt per persoon - van een reguliere huurwoning tot beschermd wonen - maar keuzevrijheid en eigenaarschap zijn altijd essentieel voor een duurzame en passende woonvorm.

Ondersteuning is gericht op herstel

Herstel is een persoonlijk proces waarbij mensen opnieuw leren leven, werken en deelnemen aan de samenleving op hun eigen manier. Ondersteuning richt zich op het versterken van eigen regie, niet op beheersing. Vertrouwen en dialoog staan centraal, met ruimte voor fouten als onderdeel van groei. Ervaringsdeskundigen spelen hierin een sleutelrol.

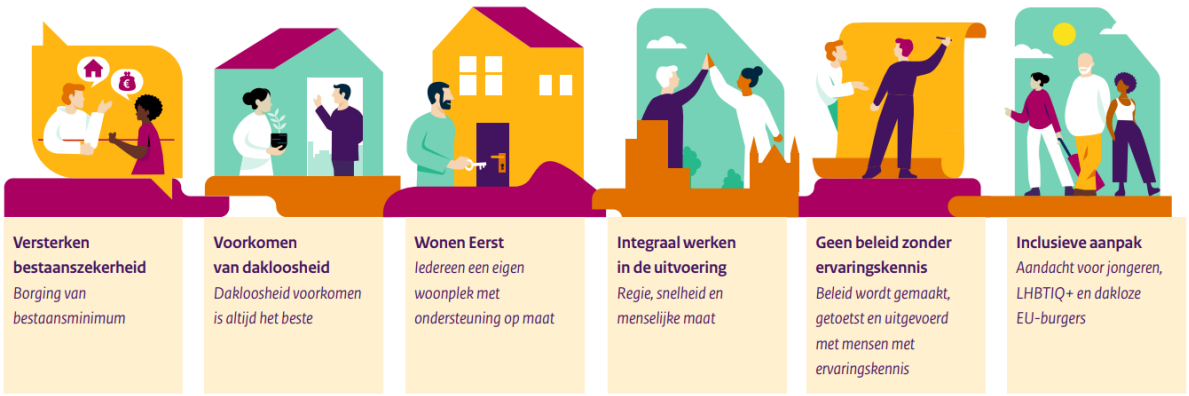

Ondersteuning is flexibel en op maat

Een woning is het begin van herstel, daarnaast kan langdurige ondersteuning nodig zijn om zelfstandig wonen te laten slagen. Die ondersteuning hoeft niet altijd intensief te zijn, maar moet vooral aansluiten bij de behoeften en doelen van de cliënt. Dit vraagt om een sterke samenwerking tussen professionals, naasten en de cliënt zelf. De overheid investeert daarom in goede

begeleiding van professionals, naasten, herstelgroepen, ervaringsdeskundigheid en cliënt gestuurde rehabilitatie.

Actielijnen

Voor het Actieplan Dakloosheid zijn vervolgens zes inhoudelijke doelstellingen opgesteld: de actielijnen. Deze actielijnen ondersteunen de doelstelling om in 2030 geen daklozen meer te hebben in Nederland. Onderstaand belichten we de actielijnen die voor de herhuisvesting van de maatschappelijke opvang van belang zijn.

Versterken bestaanszekerheid
Voldoende inkomsten is een essentiële voorwaarde voor het kunnen beschikken over een woning. Financiële bestaanszekerheid vormt daarom een belangrijk onderdeel van het beleid rond huisvesting en de scheiding van wonen en zorg. Het is bovendien cruciaal voor het voorkomen van dakloosheid.
Doelstelling: Borging van het bestaansminimum.

Voorkomen van dakloosheid
Een effectieve preventieve aanpak van dakloosheid bevordert sociale inclusie. Dit vereist samenhang tussen huisvesting, inkomsten, toegang tot zorg, eigen regie, informele ondersteuning en een sterke sociale basis. Ook de beeldvorming verandert: dakloosheid kan iedereen overkomen en is een maatschappelijke verantwoordelijkheid.
Doelstelling: Dakloosheid wordt te allen tijde voorkomen.

Wonen Eerst
Herstel, terugvalpreventie en het voorkomen van dakloosheid beginnen bij stabiele huisvesting. Daarom wordt de maatschappelijke opvang de komende jaren zoveel mogelijk afgebouwd. Mensen moeten snel en met minimale tussenstappen toegang krijgen tot een eigen woning met passende ondersteuning. Finland laat zien dat dit werkt: als enige Europese land wist het dakloosheid structureel terug te dringen, vooral door de consequente toepassing van de Wonen-Eerst-aanpak.
Doelstelling: Iedereen heef een stabiele woonplek of wordt begeleid naar een zo thuis mogelijke oplossing, met indien nodig passende ondersteuning.

Integraal werken in de uitvoering
Integraal werken en snelle ondersteuning zijn essentieel om dakloosheid te verminderen op landelijk, regionaal én lokaal niveau. Dit vraagt om goede samenwerking tussen het fysieke, sociale, medische en veiligheidsdomein. Professionals moeten de ruimte krijgen om snel en op maat te handelen.
Doelstelling: Professionals in de uitvoeringspraktijk kunnen op basis van maatwerk snel en integraal ondersteuning bieden.

Geen beleid zonder ervaringskennis
De inbreng van ervaringskennis is de sleutel naar effectiever beleid en betere dienstverlening. *Doelstelling: Ervaringskennis wordt ingezet in de hele beleidscyclus, op lokaal en nationaal niveau.*

Inclusieve aanpak
De groep dakloze mensen is zeer divers. Vanuit het Actieplan is aandacht voor de extra kwetsbare groepen (dreigend) dakloze jongeren, dakloze LHBTIQ+ 'ers en dakloze EU-burgers. *Doelstelling: Extra kwetsbare groepen worden adequaat geholpen.*

Bijlage 2: Startdocument

Bijlage 3: Onderzoek Breuer&Intraval

Bijlage 4: Koersbijeenkomst gemeente Assen

Er is met de gemeenteraad van Assen gesproken over:

- Ervaringskennis/ ervaringsdeskundigen;
- Housing First en financiële consequenties;
- Herhuisvesting daklozenopvang Havenkade en kortdurende opvang;
- Preventie.

Ervaringskennis/ ervaringsdeskundigen

- Eén gemeentelijk loket waar de inwoner met vragen over huisvesting/ onderdak terecht kan.
- Meer inzetten op preventie: bij dreigende dakloosheid al hulp bieden, extra inzet op outreachende werkzaamheden op straat.
- Meer aandacht voor jongeren (18-30 jaar), met name de jongeren die uit de residentiële jeugdzorg stromen.

Wonen Eerst en financiële consequenties

- Niemand slaapt op straat. De landelijke beweging Wonen Eerst sluit daarop goed aan en daar mag ook op geïnvesteerd worden.

Herhuisvesting daklozenopvang Havenkade en kortdurende opvang

- De gemeenteraad geeft aan dat doelgroepen samen gehuisvest kunnen worden als dit op een veilige manier gebeurt. Verschillende doelgroepen kunnen hierbij bijvoorbeeld op basis van zorgbehoefte opgevangen worden in één gebouw.
- De gemeenteraad ziet voordelen in opvangen aan de rand van een woonwijk in verband met de verschuiving van opvang naar wonen (locatie huidige opvang Maria in Campislaan wordt als voorbeeld genoemd). Daarnaast is er de wens om te onderzoeken of de opvanglocatie weer terug kan komen bij de bouw van het Havenkwartier.

Preventie

- Vroegsignalering: niet alleen de wettelijke taak met betrekking tot schulden, maar probeer alle signalen over dreigende dakloosheid zo vroeg mogelijk te signaleren.
- Jongeren en jeugdzorg: zorg voor nazorg na uitstroom van de maatschappelijke opvang en investeer dan in een ondersteunend sociaal netwerk.

Bijlage 5: Inzichten van Stakeholders

Om te zorgen voor een breed gedragen en uitvoerbare aanpak, zijn relevante stakeholders uitgenodigd om hun reactie op het concept Actieplan te delen. Hun ervaringen, visie, opmerkingen en suggesties bieden waardevolle inzichten voor het verder aanscherpen van het Actieplan en het versterken van de aansluiting op de praktijk.

Leger des Heils

De ambitie uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid om in 2030 geen daklozen meer te hebben is een mooi streven maar niet realistisch. De ambitie moet meer in balans zijn met de realiteit. In gesprekken tussen de gemeente Assen en het Leger des Heils over de herhuisvesting is besproken of de beweging van opvang naar wonen direct gemaakt kan worden. Het tekort aan betaalbare en passende woningen zorgt dat er zeer beperkt doorstroom mogelijk is en een plan vanuit de visie Wonen Eerst alleen gefaseerd ingevoerd kan worden. Bovendien is het niet voor iedere deelnemer in de nachtopvang een geschikt aanbod. In samenwerking met woningcorporaties is er waarschijnlijk wel veel te bereiken. Nachtopvang zal voor een bepaalde groep wel nodig blijven en een oplossing bieden voor plotselinge situaties van dakloosheid.

Het Leger des Heils wil meer outreachend werk uitvoeren en actief zoeken naar (dreigende) daklozen om met hen contact op te bouwen. In Hoogeveen zijn hierover inmiddels afspraken gemaakt.

In de agogische begeleiding in de opvanglocaties in Assen zijn bij het Leger des Heils ervaringsdeskundigen werkzaam. De ervaring is dat dit positief werkt. Door maatwerk te leveren en integraal samen te werken kan veel problematiek voorkomen worden.

Het Leger des Heils is er voorstander van dat het Toekomstplan voor jongeren niet alleen in de residentiële zorg wordt gebruikt, maar breder ook bijvoorbeeld door de Gecertificeerde Instellingen. Hun ervaring is dat jongeren die (lang) met jeugdzorg te maken hebben gehad, eenmaal meerderjarig geen zorg meer nodig denken te hebben. Ze verlaten een instelling en redden zich gemiddeld nog wel twee jaar voordat ze zich bij de daklozenopvang melden. Verslavingsproblematiek speelt op dat moment dan vaak een grote rol.

WerkPro

WerkPro biedt, aan de Havenkade in Assen, een laagdrempelige plek voor mensen die te maken hebben met dakloosheid, verslaving, psychische kwetsbaarheid of sociaal isolement. Er is een capaciteit voor 30 deelnemers per dag. De locatie bevindt zich naast de nachtopvang voor daklozen. Ook in Hoogeveen is er een locatie voor dagbesteding van WerkPro. Mensen kunnen meedoen aan activiteiten zoals houtbewerking, groenonderhoud, fietsenreparatie, de kringloopwinkel of horeca. Dit geeft structuur, eigenwaarde en perspectief. Medewerkers bouwen relaties op met deelnemers, zonder druk of voorwaarden. Ze sluiten aan bij wat iemand wél wil of kan.

In plaats van te sturen op hulpverlening, werkt WerkPro met de kunst van het verleiden: mensen worden uitgenodigd om stap voor stap weer mee te doen, in hun eigen tempo. Als het vertrouwen groeit, ontstaat ruimte om samen te kijken naar vervolgstappen richting zorg, herstel of huisvesting. WerkPro pleit voor hulp dichtbij op de locatie. Bijvoorbeeld budgetbeheer inpandig, samen met de werkbegeleiding. Voor de herhuisvesting van WerkPro (vanwege de bouw van het Havenkwartier) is het van belang wel in de buurt van de nachtopvang te blijven, maar een beetje stimulans om in beweging te komen als de locaties iets verder van elkaar liggen wordt niet als bezwaar gezien.

Samenwerking in een outreachend netwerk ziet WerkPro als kans om met elkaar de zorg te delen voor de daklozen, zodat ze niet uit beeld raken. Zowel de nachtopvang als WerkPro heeft veel te maken met passanten, mensen die tijdelijk gebruik maken van beide voorzieningen en dan lange tijd weer uit beeld zijn. De digitale informatievoorziening, waar kun je terecht met je specifieke vraag, is dan erg belangrijk. De ervaring van WerkPro met betrekking tot de inzet van ervaringsdeskundigen is dat er voldoende afstand moet zijn tot de eigen ervaringen. Te vroeg als ervaringsdeskundige beginnen en in de eigen omgeving/ netwerk, heeft een aantal keren geleid tot uitval van en teleurstelling bij de ervaringsdeskundige.

GGZ

(in de rol van partner binnen de OGGZ samenwerking)
We hebben binnen de OGGZ te maken met inwoners die niet in zorg zijn en (dreigend) dakloos zijn. Maar er zijn ook inwoners die wel in zorg zijn. Als er signalen zijn dat het niet goed gaat met een inwoner, bijvoorbeeld door een toename van overlast of verwaarlozing, dan is het de rol van de betrokken zorgpartij (bijvoorbeeld ambulante zorg of maatschappelijk werk) om in samenspraak met de inwoner contact op te nemen met de GGZ. Als de GGZ zorg dan is afgesloten, dan is soms onduidelijk wie verantwoordelijk is. In geval van crisis is de GGD of de crisisdienst aan zet, maar bij minder heftige situaties kunnen meer partijen aan zet zijn. Integrale samenwerking is moeilijk. De vraag die rijst: hoe kan voorkomen worden dat een inwoner die bekend is bij meerdere organisatie door een OGGZ melding pas weer in beeld komt?
In iedere gemeente zijn de zorgnetwerken weer anders georganiseerd. In Hoogeveen wordt bijvoorbeeld gewerkt met sociale teams en op andere plekken met gebiedsnetwerken. Om de processen te verbeteren is het nodig om per gemeente of regio te kijken hoe het georganiseerd is en welke consequenties dit heeft voor de samenwerking. De verwachtingen die de zorgorganisaties naar elkaar hebben of richting GGZ en VNN, komen niet altijd overeen met wat er geboden kan worden. Primair moet de inwoner centraal staan om de juiste zorg op de juiste plek te krijgen.

VNN

VNN ziet vanuit hun rol in de keten kansen in outreachend werken als het gaat om voorkomen van dakloosheid. Van belang is om contact te blijven zoeken en houden met inwoners die dakloos dreigen raken en er samen met ketenpartners voor te zorgen dat deze mensen niet dakloos worden. Daarnaast is het belangrijk om te blijven investeren in een goede samenwerking met buurtteams/ wijkcentra zodat er makkelijk contact is te leggen als er zorgen zijn over een inwoner. Signalen van de politie worden op dit moment niet meer rechtstreeks gedeeld, maar komen via digitale meldingen bij het Advies en Meldpunt Zorgwekkend Gedrag, waarna een triage plaatsvindt. Dit zorgt voor vertraging.

VNN vertelt enthousiast over een herstelinitiatief waar zij tot voor kort penvoerder voor waren in Emmen. Voor mensen die te maken hebben (gehad) met psychische kwetsbaarheid, verslaving, of andere vormen van ontwrichting in hun leven, wordt samen met ervaringsdeskundigen en vrijwilligers met ervaringskennis de mogelijkheid geboden om te werken aan persoonlijk herstel. Er zijn heel mooie resultaten bereikt door de kracht van ‘peer support’. Dat staat voor wederzijdse steun vanuit gelijkwaardigheid, begrip en het delen van gelijksoortige ervaringen.

VNN constateert dat het voor veel mensen moeilijk is om zelfstandig te wonen. Behalve de zorg voor zichzelf, persoonlijke verzorging, omgaan met stress of eenzaamheid zijn ook praktische vaardigheden (huishouden voeren, schoonmaken, koken, administratie post, afspraken, formulieren, omgaan met instanties) en sociale vaardigheden (rekening houden met anderen, conflicten voorkomen of oplossen, hulp vragen, op tijd opstaan, afspraken nakomen daginvulling organiseren) nodig, om zelfstandig te kunnen wonen. Dit is niet voor iedereen haalbaar en sommige mensen hebben de wens losgelaten om zelfstandig of in een beschermde woonomgeving te wonen en verkiezen het leven op straat. Het is daarom belangrijk dat er goed meegedacht wordt op welke gebieden ondersteuning nodig is wanneer er woonruimte beschikbaar is. Tot slot constateert VNN dat er meer woonruimte nodig is voor verslaafde ouderen. Verslaafden leven steeds langer, maar krijgen eerder dan anderen mensen te maken met somatische klachten als gevolg van hun leefgewoonten. Vanaf 50 jaar is er veelal somatische zorg nodig in combinatie met een beschermde woonvorm. Op dit moment is verslaving een contra-indicatie voor opname in een instelling. Dit is wel een gemis aangezien deze groep ook steeds minder in staat zal zijn om zich op straat te handhaven. Er zou een instelling moeten zijn voor deze groep mensen, waar ze wel verslaafd mogen zijn, maar waar ook regels zijn m.b.t. gebruik van middelen en dealen, die gehandhaafd moeten worden.

GGD/ OGGZ activiteiten

De procesregisseurs van het OGGZ netwerk hebben positieve ervaringen met de inzet van ervaringsdeskundigen en zijn daarom enthousiast over het betrekken van ervaringsdeskundigen bij het ontwikkelen en uitvoeren van het Actieplan Dakloosheid.

In de huidige wooncrisis lopen de meest kwetsbare mensen het grootste risico om dakloos te raken. Mensen met een laag inkomen, schulden of een uitkering komen steeds moeilijker aan een stabiele woonplek. Dit vergroot het risico op dakloosheid, vooral als er sprake is van bijkomende problematiek zoals psychische kwetsbaarheid of verslaving.
Creëer meer woonvoorzieningen die passend zijn voor deze doelgroep is het advies. Bijvoorbeeld meer Skaeve Huse. Gemeente Assen heeft er vijf en in gemeente Hoogeveen zijn plannen om deze te realiseren. De procesregisseurs van de OGGZ geven aan dat goed nagedacht moet worden wie er geplaatst kunnen worden in relatie tot zorg die geboden kan worden.
Zorg dat de doelgroep op de agenda staat bij het maken van prestatieafspraken. Er zijn positieve ervaringen met woningcorporaties die meedenken en voor de OGGZ doelgroep woonruimte beschikbaar stellen. Van belang is om te allen tijde een huisuitzetting te voorkomen. Behalve dat de gevolgen van dakloosheid veel impact heeft, is de ontruiming zelf ook traumatisch voor zowel de inwoner als de mensen die er al dan niet professioneel omheen staan. Bij de huidige krapte op de woningmarkt bestaat de angst dat deze doelgroep eerder dan voorheen zijn huis kwijtraakt.
In gemeenten wordt er gewerkt met de Doorbraakmethode. De Doorbraakmethode is een werkwijze die gericht is op het doorbreken van vastgelopen situaties rondom mensen met complexe problematiek, waarbij reguliere hulpverlening onvoldoende resultaat biedt. Door domein overstijgende samenwerking en maatwerk ontstaat ruimte om af te wijken van standaardprocedures en regels, zodat er daadwerkelijk beweging komt in de situatie van de betrokken persoon.
Deze aanpak kan wenselijk zijn voor kwetsbare inwoners die tussen wal en schip vallen, zoals mensen in de maatschappelijke opvang, met verward gedrag of zonder stabiele woonplek. De Doorbraakmethode stimuleert samenwerking tussen zorg, welzijn, wonen en veiligheid, en draagt bij aan duurzame oplossingen die aansluiten bij de leefwereld van de cliënt.

Voordeel van de methode is dat er ook een budget beschikbaar is om een situatie te doorbreken, maar het begint bij een goede samenwerking tussen partijen waarbij de noodzaak voor de inwoner en niet de regelgeving voorop staat. Dit geldt voor de hele OGGZ zorg, het gaat meestal om maatwerk, waar, door goed samenwerken, veel bereikt kan worden.
Blijf als ketenpartners goed met elkaar in contact en durf buiten de lijntjes te kleuren, is het advies van de procesregisseurs. Outreachende zorg in de vorm van contact houden met inwoners die een groot risico lopen op dakloosheid, inwoners waar zorgen over zijn, werkt ook bewezen preventief.

Woonservice

De kern van het Actieplan Dakloosheid is: Wonen Eerst. Herstel, terugvalpreventie én het voorkomen van dakloosheid begint met stabiele huisvesting. Mensen moeten met zo min mogelijk tussenstappen een stabiele woonplek met ondersteuning kunnen krijgen. In de context van de huidige woningcrisis, de lange wachtlijsten, is de discussie hierover extra ingewikkeld geworden. Mensen die dakloos zijn, worden in de samenleving vaak geconfronteerd met negatieve beeldvorming. In werkelijkheid is dakloosheid meestal het gevolg van een combinatie van complexe omstandigheden zoals armoede, psychische kwetsbaarheid, huiselijk geweld of een gebrek aan betaalbare huisvesting. De negatieve beeldvorming belemmert de ontwikkeling van Wonen Eerst: voorkomen dat mensen in de maatschappelijke opvang terecht komen is voor iedereen het beste. Het lukt ook met gezinnen om te voorkomen dat ze echt op straat komen te staan, dus zou het ook met individuele huurders moeten kunnen!

Woningcorporaties staan voor een dilemma bij de uitvoering van het "Wonen Eerst"-principe. Enerzijds willen zij bijdragen aan het oplossen van dakloosheid door kwetsbare mensen snel toegang te geven tot een woning. Anderzijds moeten zij ook rekening houden met de belangen van andere woningzoekenden, de leefbaarheid in buurten en het draagvlak onder huurders. Als alle woningcorporaties het concept omarmen dan kunnen we met kleine stappen beginnen. Echter, Wonen Eerst is niet voor iedereen geschikt en er zal gekeken moeten worden voor welke (doel)groep dit in regio Assen gerealiseerd gaat worden. Vervolgens kunnen er afspraken gemaakt worden over een aantal woningen per jaar dat beschikbaar gesteld wordt voor dit doel. Er zullen afspraken gemaakt moeten worden met zorgaanbieders en gemeenten over zorg, een vangnet, om met elkaar deze beweging te kunnen maken. Er zal een plan ontwikkeld moeten worden voor tijdelijke bouw om de doorstroom op gang te brengen.

Ten slotte is het hebben van een ondersteunend netwerk van essentieel belang om terugval bij mensen die uit dakloosheid komen te voorkomen. Sociale contacten bieden emotionele steun, praktische hulp en een gevoel van verbondenheid, wat cruciaal is voor het opbouwen van stabiliteit en zelfvertrouwen. Een netwerk kan ook fungeren als een vangnet in moeilijke tijden, waardoor mensen minder snel geïsoleerd raken en eerder hulp zoeken bij problemen. Voor woningcorporaties, hulpverleners en gemeenten is het daarom belangrijk om niet alleen huisvesting te bieden, maar ook te investeren in het versterken van sociale netwerken rondom bewoners.

Cosis

In een schriftelijke reactie noemt Cosis de te realiseren doelstelling per actielijn realistisch en ze sluiten mooi aan bij eerder onderzoek. Mooi dat er input vanuit het onderzoek Breuer & Intraval in verwerkt is. De ketensamenwerking zal voor het slagen van het plan een heel belangrijke factor worden. Zowel bij de invulling van de interventies, scholing, ontwikkeling alsmede op het gebied van huisvesting. Met name het punt huisvesting gaat een hele uitdaging worden, gezien de krapte op de woningmarkt. Hier

zou bijvoorbeeld nog een koppeling gemaakt kunnen worden met de woonzorgvisies die opgesteld worden.

Domesta

Domesta merkt op dat er altijd goed gekeken moet worden wanneer inwoners kunnen uitstromen uit een instelling. Versnellen van de doorstroom door sneller te laten uitstromen, is geen goed idee. Van groot belang is dat iemand er ook aan toe is. Aanpassingen van normen geschikt voor uitstroom geeft een cascade-effect. De balans moet worden gevonden tussen de capaciteit van de zorgverleners en het aanbod in de sociale huur én het reguliere woningaanbod. Vanuit Domesta bestaat de zorg dat doorstroom soms te vroeg wordt ingezet, waardoor dit van alle samenwerkende partijen meer capaciteit en energie gaat vragen.

De inzet van preventie in het actieplan kan op veel meer terreinen dan nu in het actieplan genoemd worden. Voor het actieplan zijn uitsluitend de zes actielijnen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid gevolgd.

Skaeve Huse is voor een bepaalde groep inwoners een goede oplossing. Domesta is van plan een proef te doen met volwaardige woningen, die niet specifiek voor deze groep gemaakt zijn. Doel is om vast te stellen wat dit doet met de woonervaring, zijn mensen trots op hun woning en nemen de woonvaardigheden ook toe. De plek waar de Skaeve Huse plaatst is van groot belang. Het betekent wat voor de hele omgeving. Probeer de hele omgeving mee te nemen in de plannen, ook bijv. de huisarts en andere dienstverlening die in de buurt gevestigd is.
Tevens vertelt Domesta over een andere pilot die zij hebben gedaan. De pilot wijst uit dat financiële problemen echt zorgen voor (geestelijke) gezondheidsproblemen. Er zijn proeven geweest met geen huur hoeven betalen. Geconstateerd is dat dit echt rust geeft voor betreffende inwoner en minder gezondheidsproblemen. Door landelijke ontwikkelingen zoals het bereiken van de financiële kaders bij woningcorporaties de bevriezing van huren is het financieel niet meer haalbaar om hier mee door te gaan.

Wonen Eerst vraagt een goed samenwerking met gemeenten en met zorgaanbieders. Het moet inzet van drie partijen zijn waarbij maatwerk en goede afspraken over de toewijzing van woningen nodig zijn. Hoe krijgen we meer flexibiliteit op de woningmarkt? Hoe krijgen we doorstroom op gang en hoe kunnen we hierin samenwerken met andere partijen? Het zijn ingewikkelde puzzels op dit moment.
Flexibiliteit in verhuurbeleid zorgt ervoor dat er voor de reguliere huurder minder aanbod is. Dat is lastig voor woningcorporaties want daar is ook veel vraag naar. Een manier om meer woningen te creëren is doorstroom nodig. Om doorstroom van bijvoorbeeld oudere inwoners in een gezinswoning te bevorderen zou verhuizen naar een kleinere woning/ appartement aantrekkelijk gemaakt moeten worden. Ook kan gekeken worden hoe ‘scheefwonen’ benut zou kunnen worden.

Ten slotte geeft Domesta aan dat het belang van samenwerking tussen alle betrokken partijen wat prominenter aandacht had mogen krijgen in dit actieplan: samenwerken en elkaar aanspreken op gemaakte afspraken. Dit zijn de belangrijkste factoren voor het slagen van het doel om dakloosheid terug te dringen.

Actium

Actium is in Assen betrokken geweest bij de totstandkoming van verschillende woonlocaties om dakloosheid te voorkomen of na een periode van dakloosheid weer snel en begeleid (semi)zelfstandig te kunnen wonen.

Actium ziet Wonen Eerst als belangrijke ontwikkeling. Hierin moeten we een samenwerking ontwikkelen tussen woningcorporaties, gemeenten en zorgaanbieders. We moeten samen vaststellen wie in aanmerking kan komen etc.. Hoe voorkomen we terugval, hoe signaleren we als het even minder goed gaat met de inwoner? Hoe kunnen we er dan tijdig bij zijn? Het actieplan dakloosheid sluit aan bij de Woonzorg Visie en bij onderdeel van het Uitvoeringsprogramma wonen, welzijn en zorg. Van belang is dat het daar ook aan wordt gekoppeld. De optelsom van de verschillende aandachtsgroepen die straks in de urgentieverordening komen te staan maakt dat goed nagedacht moet worden waar bij de toewijzing van woningen rekening mee gehouden dient te worden. Bijvoorbeeld hoe differentieer je in de wijk? Op straatniveau dezelfde doelgroep en in de rest van de wijk meer differentiatie? Van belang hierbij is om een goed beeld te hebben van de te plaatsen inwoner. Actium signaleert een toenemende behoefte aan Skaeve Huse zoals er nu vijf zijn in Assen, achter de locatie voor de nachtopvang daklozen.